Элим деб, юртим деб ёниб яшаш керак!

Туркистон

ЎЗБЕКИСТОН ЁШЛАРИ «КАМОЛОТ» ЖАМҒАРМАСИНИНГ ГАЗЕТАСИ

1996 йил 17 июль. Чоршанба. № 48 (14346)

Бу сарлавҳа сизни ажаблантирмасин. Куни кеча мамлакатимиз телевидениесида Асакада ишга туширилаётган «УзДЭУавто» Ўзбекистон-Жанубий Корея қўшма корхонаси ҳақидаги фильм намойиш этилди. Улкан иншоотларни, уларга ўрнатилган мўъжизакор ускуналарни, цехлардаги тартиб ва озодаликни кўриб шу юртнинг ҳар бир фуқароси каби, менинг кўнглимдан ҳам гурурбахш туйғулар кечди. Айниқса, ана шу завод маҳсулоти — уч турдаги бир-биридан гўзал енгил

«НЕКСИА» — ЭРТАНГИ КУН

«УзДЭУавто» заводи Президент Ислом Каримов раҳнамолигида танлаган тараққиёт йўлимиз нақадар тўғрилигини яна бир карра исботлайди.

машиналарни айтмайсизми! Улар фильм давомида катта автосалонда айланиб, мустақил Ўзбекистонимизнинг қудратини, улкан илмий-техникавий салоҳиятини, халқимизнинг яратувчилик меҳнатини, юртимизнинг кўрку жамолини кўз-кўз қилаётгандек!

Асакада ишлаб чиқарилаётган машиналардан бири «Нексиа» деб аталади. Бу ўзбекчада — эртанги кун деган маънони англатади. Шу боис, ана шу заводни қурган, унда ишлаётган ватанимиз фарзандларини эртанги кунни — яъни орзу қилган буюк келажагимизни яқинлаштираётганларга менгзагим, халқимизга эса «Эртанги кун муборак!» дея хитоб қилгим келди.

«УзДЭУавто» бизга нимаси билан қадрли? Аввало, халқда «Узингда йўқ — оламда йўқ», деган нақл бор. Биз шу ҳақиқатнинг аччиқ мевасини тотиганмиз. Битта «Жигули» оламан деб ўн йиллаб навбатда турганлар, шўро замонининг сўнгги йилларида заёмига енгил машинага етарли ютуқ чиқиб, лекин уни ололмай сарсон-саргардон бўлганларни биламиз. Сабаби, бу машиналар бизда чиқарилмас, бировнинг қўлига қараган эдик. Энди бу мақолни «Узингдан чиққанга не етсин!» деган нақлга алмаштирадиган пайт келди.

Бу мўъжиза заводнинг яна бир ҳайратланарли жиҳати — қисқа муддатда қуриб битказилгани, давлатлар ва халқлар ўртасидаги дўстлик, ҳамкорлик, елкама-елка ишлаш оламшумул натижалар беришини намойиш этганидир. Қолаверса, тайёрга айёр бўлиб ўрганган баъзи бировлар орзу қилаётганидек, мажбурий равишда тиқиштирилаётган «чуқур интеграция» эмас, кўнгилли, икки томонлама манфаатли иқтисодий шериклик афзаллигини бутун оламга кўрсатиб бераётгандир.

Бу қўшма корхонанинг иқтисодий ислоҳотларимизга таъсири қанчалик, бу ерда, аввало, жаҳон бозорида рақобатбардош машиналар чиқарилади. Бу ёш, мустақил давлат учун катта ютуқ, албатта. Ишлаб чиқариш ҳажми ортгани сари ишловчилар сони ҳам кўпайиб бораверади: заводда, лойиҳада кўзда тутилганидек, йилига 200 минг машина тайёрлана бошлагач, бу ерда 4,5 минг нафар муҳандис ва ишчи хизмат қилади. Фарғона водийсидек аҳолиси тиғиз ҳудуд учун бу нечоғли аҳамиятга эга эканини айтиб ўтирмаймиз. Бундан ташқари, 2000 йилга бориб бутловчи қисмларнинг 70 фоизи Ўзбекистон, ён қўшниларимиз — Қозоғистон ва Қирғизистондаги заводларда ишлаб чиқарилади. Бу ҳам қанча-қанча буюртма, янги иш жойи демакдир.

Шуни ҳам таъкидлаш жоизки, завод мамлакатимизда миллий ишчилар синфи шаклланишида, одамларнинг меҳнатга муносабати ўзгаришида, айниқса, ёшлар юрагида илғор технологияга ҳавас ва рағбат уйғонишида муҳим аҳамият касб этади. Дарҳақиқат, бу ерда ишлаётганлар билим даражаси, интизоми, одоби билан биз билган «ишчилар»дан кескин фарқланади.

Энг муҳими, «УзДЭУавто» заводи Президент Ислом Каримов раҳнамолигида танлаган тараққиёт йўлимиз нақадар тўғрилигини яна бир карра исботлайди. Ўзбекистонимизнинг дунё ҳамжамиятида муносиб ўрин эгаллашида, жаҳон иқтисодий занжирига қўшилишида залворли қадам бўлади. Юртимиз, халқимиз обрўсига обрў қўшади.

Биз «Мустақиллик, истиқлол дейсиз, у бизга нима берди?» деган саволга ҳамон дуч келамиз. Бу қитмирона гапни кўпроқ узоқни кўра олмайдиган ёки қорнидан ўзга ғами йўқ одамлар айтади. На чора! Бугун давлат қурилишини, жамиятни, иқтисодни ислоҳ қилиш ўз-ўзидан бўлмас экан! Истиқлол берган озодлик, эрк, қайта тикланган миллий қадриятлар, демократиялаштириш жараёнини қадрлаш туйғуларини одамлар юрагига сингдириш — уларнинг дунёқарашида ўзгариш ясаш қийин кечар экан!

Ўтмиш даврининг муваққат қийинчиликларига қарамай, мамлакатимизда амалга оширилаётган улкан қурилишлар, нефть ва ғалла мустақиллигига эришиш йўлидаги саъй-ҳаракатлар, шукрки, бирин-кетин самара бера бошлади.

Шу маънода, Асакада чиқаётган машиналаримиз, таъбир ўринли бўлса, мустақиллигимизнинг, тилдаги эмас, балки; кўз билан кўриб, қўл билан тутиб бўладиган амалдаги илк натижаларидан биридир. Ана шу неъмат барчамизга муборак бўлсин! Шундай неъматларимизга барака бераверсин, буюк келажагимиз тобора яқинлашаверсин!

Аҳмад ТОШХЎЖАЕВ,
Ўзбекистон Республикасида хизмат кўрсатган журналист.
(ЎзА).

Билиб қўйки, сени Ватан кутади

ХОТАМ АБДУРАИМОВ:
МУКАММАЛЛИККА ЭРИШАЙЛИК

Ёшларнинг «Камолот» жамғармаси фаолият кўрсата бошлаганига ҳали кўп бўлгани йўқ. Аммо қисқа давр ичида обрў-эътибори ортиб бормоқдаки, буни «Камолот» ташаббуси... ташкилотчилиги... ҳомийлиги... иштироки... каби сўзлар тез-тез эшитила бошлаганидан ҳам сезиш мумкин. Бу жамғарма ўз дастур ва низомларига мос равишда мақсад сари илдамлаб бораётганидан далолат беради. «Камолот» нинг асосий мақсади бу баркамол, илм-маърифатли, соғлом дунёқарашли инсонларни тарбиялашга бевосита ҳисса қўшиш...

Биз куни кеча «Камолот» жамғармаси бошқаруви раиси Ҳотам Абдураимов билан учрашиб, Республика Вазирлар Маҳкамасининг Олий ўқув юртларига қабул қилиш тўғрисидаги қарори ҳақида фикр-мулоҳазаларини сўрадик.

— Тарихдан маълумки, биз яшаётган диёр фан, маърифат, маданият соҳасида Шарқ мамлакатлари ичида илғори ҳисобланган. Буни бугунги кунда бутун дунё эътироф этмоқда. Биз мамлакатимизнинг янада гуллаб яшнаши, иқтисодий тараққий этиши, халқимизнинг турмуш даражаси янада юксакликларга кўтарилишини истаймиз. Зеро, Ўзбекистоннинг эртанги кунини бугунги ёшлар белгилайди. Йигит-қизларимиз қанчалик ўқимишли, юқори малакали бўлсалар мақсадга эришишимиз ҳам шунчалик осон кечади. Шуларни назарда тутган ҳолда ушбу қарор давлатимизнинг жуда оқилона ўйланган тадбири деб биламан, у ёшларга билдирилган катта ғамхўрликдир. Сабаби, бу қарор иқтидорли билимга интилувчан ёшларнинг ижтимоий муҳофазалаш билан бирга уларнинг чуқур билим олишлари учун ҳам шарт-шароит яратади. Шу маънода ушбу қарор бизнинг мақсадларимиз билан ҳамоҳанг бўлиб тушди. Ёшлар ўртасида олиб борилаётган талай ишларимизга илҳом бағишлади.

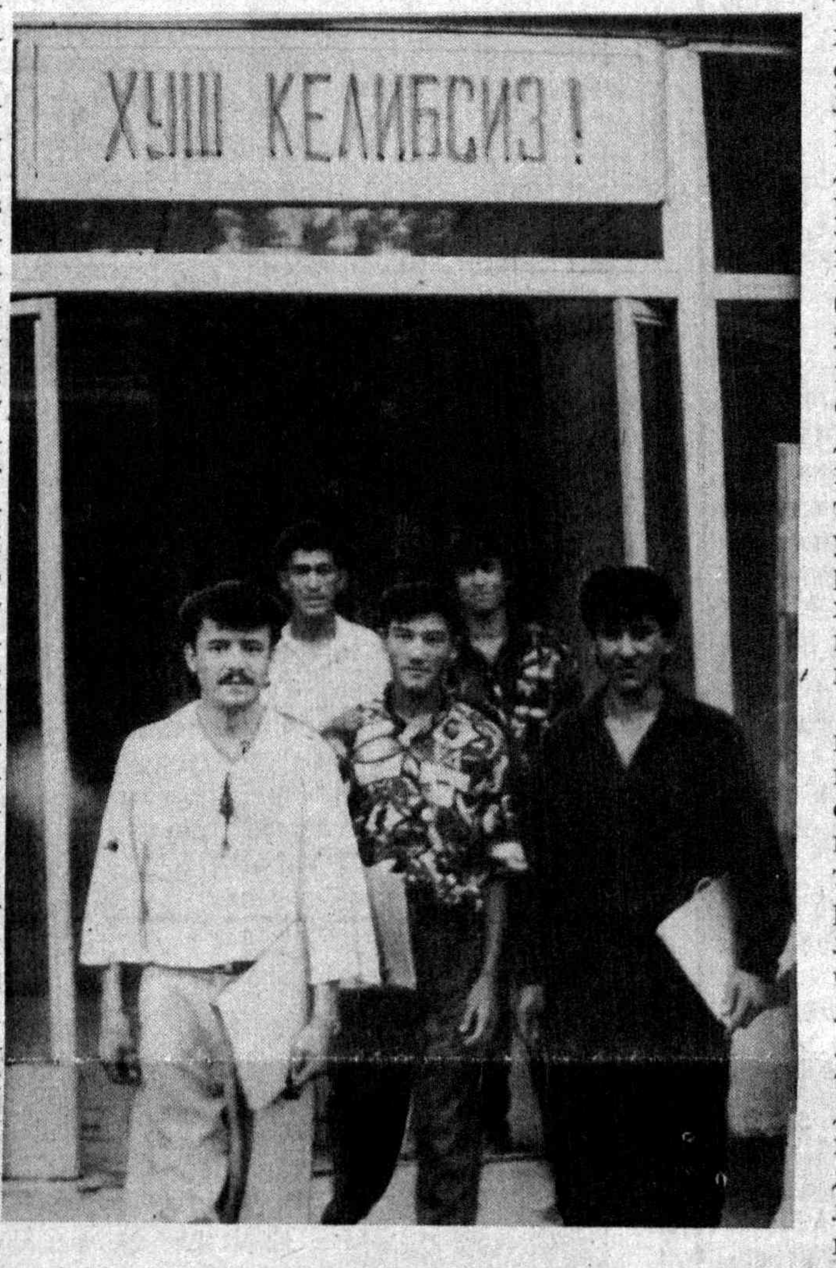

Таъкидлаб ўтганимдек, ҳар бир соҳада ривожланиш бўлиши учун юқори малакали мутахассислар керак. Бу аввало ишни мактаблардан бошлаш, таълим тизимини шакллантириш, ўқувчиларнинг билим савияларини кўтариш, яъни уларнинг интеллект даражаларини ошириш чораларини излашни тақозо этади. Токи, ўғил-қизлар ўқув юртларига киргунича босқичларда ҳар томонлама тайёр турсин. Ана шунда қабул тизими ҳам, институтларда ўқитиш жараёнларида ҳам юқори кўрсаткичларга эришилади.

Жамғармамиз йигит-қизларни олий ўқув юртларига тайёрлаш борасида тадбирлар ишлаб чиқди. «Камолот — Интеллект» дастури тузилди. Бу дастур ўз ичига мактаблардан иқтидорли ўқувчиларни излаб топиш, уларнинг ижодий қобилиятларини ривожлантириш, турли тадбирлар, кўргазмалар, тўгараклар асосида билимларини синаш, ўзаро беллашувларда маҳоратларини намойиш этиш, замонавий фан-техника сирлари, дунё билимлари, маълумотларидан бохабар қилиб бориш каби масалаларни қамрайди. Келгусида, яъни кейинги ўқув йилидан бошлаб, ҳар бир туманда 20 нафар иқтидорли ёшлар танлаб олиниб, уларни мактаб дастури доирасида алоҳида пухта тайёрлаш учун барча шарт-шароитлар ташкил этиш борасида ишлар бошланди. Шунингдек, айни кунда «Камолот» ташаббуси билан қатор вилоятларнинг туманларида ўғил-қизларни олий ўқув юртлари синовларига тайёрлаш бепул курслари ташкил этилди.

Биз ишимизни шундай ташкил қилмоғимиз зарурки, бу фақатгина жамоатчилик кўзи учун бўлиб қолмасин, балки мақсадларимиз аниқ манфаатларни кўзлаб реал шароитлардан келиб чиққан ҳолда ёшларга ҳақиқий фойдали бўлсин.

«Камолот»: шаклланиш даври

ФОЙДАЛИ, ҚИЗИҚАРЛИ, ҲАЯЖОНЛИ...

Шаҳрисабзда Қашқадарё ва Сурхондарё вилоятлари «Камолот» жамғармаси фаолларининг ҳудудий семинари бўлди. У Республика Президентининг «Камолот» жамғармаси тўғрисидаги Фармонининг бажарилиши юзасидан жамғарма бўлимлари иш фаолияти йўналишларини белгилаб олиш масалаларига бағишланди.

Фаоллар ҳузурида жамғарма бошқаруви раисининг биринчи ўринбосари М. Қирғизбоев сўзга чиқиб, шаҳар, туман ва жамоатчилик марказларида ёшларни миллий истиқлол руҳида шакллантириш ҳамда ташкилий-услубий ишларни такомиллаштиришга доир дастурий мақсадларни амалга ошириш бўйича тавсиялар берди.

Анжуманда жамғарма бошқаруви раисининг ўринбосари К. Юсупов, Шарқшунослик институти катта илмий ходими, тарих фанлари номзоди, «Амир Темур» экспедицияси илмий маслаҳатчиси Т. Файзиев, Ўзбекистон тадбиркорлар ва товар ишлаб чиқарувчилар палатаси раиси ўринбосари , Ишбилармонлик алоқалари маркази бош директори Ш. Охунжонов, «Бизнес-фонд»нинг Қашқадарё вилояти бошқармаси бошлиғи Ш. Ражабов ва бошқалар ҳам сўзга чиқишди. Улар ёшларни ижтимоий ҳимоя қилиш ва иш билан таъминлаш, ватанпарварлик руҳида тарбиялаш, тадбиркорлик фаолияти юритиш, корхона, фирмалар очиш, бизнес-режалар ишлаб чиқиш, қишлоқ ёшлари ўртасида кичик бизнесни ривожлантириш каби долзарб мавзуларда суҳбатлар уюштирди.

Семинарда Қашқадарё вилояти хокими О. Пармонов сўзга чиқди.

Ушбу тадбир ҳақида унинг қатнашчилари—»Камолот»нинг туман бўлимлари раислари шундай фикр билдирдилар:

Ш. МЕҲМОНОВ —Муборак тумани бўлими раиси:

—Янги ташкилотнинг шаклланиб, эл олдида ўз нуфузи ва обрўйига эга бўлиши осон кўчмаяпти. Ҳар бир ишни амалга оширишда кўплаб муаммоларга дуч келаяпмиз. Бу табиий, албатта. Чунки, биз собиқ Иттифоқ даврида қолган ташкилотни янгиламаяпмиз, балки, мустақил давлатнинг янги авлодларининг орзу-умидлари, интилишларини рўёбга чиқарадиган марказни шакллантиряпмиз. Бугунги семинар ана шу йўлдаги кўплаб саволларимизга жавоб берди, муаммоларни ҳал этиш йўлларини кўрсатди.

Д. ҚЎЧҚОРОВ — Ғузор тумани бўлими раиси:

—Ҳақиқатда ҳам ишимизда қийинчиликлар кўп бўляпти. Бугунги анжуман ана шуларга барҳам беришга катта ёрдам берди. Масалан, ёшларни маънавий етук, миллий истиқлол руҳида камолга етказиш, уларнинг қалбига миллийликни сингдириш, тадбиркорликни ривожлантириш бўйича берилган фойдали тавсияларга иш фаолиятимда албатта амал қиламан.

Туманимизда шу қисқа даврда ҳам бир қанча ишлар амалга оширилди. Шаҳар ҳокими туман марказидаги истироҳат боғини бизнинг ихтиёримизга ўтказди, миллий кураш, дзю-до тўгараклари ташкил этяпмиз. Амир Темур даврида ҳарбий санъат, Темурий маликалар талқини кўрикларини ўтказяпмиз.

Б. МАДАМИНОВ — Ангор тумани бўлими раиси:

—Семинарда фойдали тавсиялар, йўл-йўриқлар олишдан ташқари биз сурхондарёликлар қашқадарёликларнинг иш тажрибаларини ҳам ўргандик. Уларнинг қишлоқ ёшларини иш билан таъминлаш, тадбиркорликка ўргатиш, миллий истиқлол мафкураси руҳида камол топтириш, бўш вақтларини намунали ўтказиш бўйича қилаётган ишларидан воқиф бўлдик. Қашқадарёликлар ҳам бизнинг шу соҳалардаги фаолиятимизга қизиқиш билан қарашди.

Семинарнинг қанчалар фойдали ва қизиқарли ўтганини фаоллардан берилган саволларнинг кўплиги, у жуда жонли ҳамда ҳаяжонли ўтгани ҳам тасдиқлаши мумкин.

Худди шундай анжуманларни туманларда жамоатчилик марказлари раислари иштирокида ҳам ўтказиш лозим, деган фикрдаман.

Шу сонга хабар

СОҒЛОМЛАШТИРИШ ҲАФТАЛИГИ

Ўзбекистон Ёшларининг «Камолот»жамғармаси бошқаруви тегишли вазирликлар ва ташкилотлар билан ҳамкорликда республикамиз ёшлари ўртасида 15-21 июль кунлари соғломлаштириш ҳафталиги ўтказишга доир қўшма қарор қабул қилган эди.

Кеча 16 июль куни пойтахтимизнинг Мирзо Улуғбек боғида ушбу етти кунлик спорт марафони очилишига бағишлаб тантанали йиғилиш бўлиб ўтди. Йиғилишни очган Республика ёшлари «Камолот» жамғармаси бошқаруви раиси Ҳотам Абдураимов ушбу ҳафталикни ўтказиш муҳим аҳамият касб этишини, фақат ҳар томонлама соғлом ва баркамол ёшларгина мамлакатимиз чиройини очиш ишига қодирлигини таъкидлади. Шунингдек, Атлантада Олимпия ўйинлари меҳмони сифатида иштирок этиш учун жўнатаётган, спорт фахрийси, «Камолот» жамғармаси бошқаруви раисининг муовини Комил Юсупов ва «Камолот» жамғармаси Тошкент шаҳар бўлими раиси Муқаддам Расуловалар ҳафталик иштирокчиларини қутлаб, уларнинг келгуси ўқиш ва ишларига муваффақият тиладилар.

Шундан сўнг ёш спортчиларга жамғарма пойтахт бўлимининг совғалари топширилди.

Йиғилиш Жамғарма бўлинмалари ўртасидаги футбол мусобақасининг очилиш маросимига уланиб кетди. «Туркистон» ва «Молодежь Узбекистана» газеталари таҳририятлари аъзоларидан тузилган терма жамоа Ёшлар муаммолари институти жамоасини 3:2 ҳисобида мағлубиятга учратган бўлса, «Ёш куч» журнали таҳририяти аъзоларидан тузилган жамоа «Камолот»жамғармаси Тошкент вилояти бўлими жамоасини 3:1 ҳисобида доғда қолдирди.

Ушбу соғломлаштириш ҳафталигининг ўтказилиши яна бир хайрли ишга қўл урилганлигидан далолатдир.

ВАЛЮТА БИРЖАСИДА

Ўзбекистон Республикаси валюта биржасида 1996 йил 16 июлда бўлиб ўтган савдода Ўзбекистон Республикасининг хорижий валютада операцияларни амалга ошириш ҳуқуқига эга бўлган банклари иштирок этди.

Сотув ҳажми 20,76 миллион АҚШ долларини ташкил этди. Бир АҚШ долларининг қиймати 37,90 сўм даражасида қайд этилди.

Ваколатли банклар эркин муомаладаги нақд валютани айирбошлаш шохобчалари орқали сотишда уларнинг сотиш ва харид қилиш қийматини талаб ва таклифдан келиб чиққан ҳолда мустақил равишда белгилайдилар. Валютани аҳолидан сотиб олишда воситачилик ҳақи олинмайди.

Ният — забт этишдир Олимп чўққисин

КОЛУМБНИНГ ОРЗУСИ УШАЛДИ

Ким билади дейсиз, Христофор Колумб Американи кашф этаётганда яна беш юз йилдан сўнг бу ерда қадим Элладанинг Олимп тоғларида вужудга келган Олимпия ўйинлари ўтказилишини хаёлига келтирганмикан. Билмадим. Лекин, Америка Қўшма Штатлари франциялик Пьер Кубертон томонидан қайта ташкил этилган замонавий Олимпия ўйинларини учинчи бор юртларида қабул қилишмоқда.

Хуллас, Колумбнинг орзуси ушалди. Бежиз у йиллар давомида Европадан Атлантика орқали Ҳиндга йўл олганлиги (тўғри, кейинчалик у Америка бўлиб чиқди) ва бу билан инсониятга йирик имкониятлар яратилганлиги, устига-устак шу туфайли Буюк кўчишлар эвазига жаҳон харитасида улкан мамлакат — Америка Қўшма Штатлари вужудга келганлиги бугун ҳар бир кишига маълум.

Гапнинг индаоллоси, яна икки кундан сўнг, яъни 19 июль куни жаҳон аҳлининг диққат-эътибори жаҳон харитасининг бир нуқтасига — АҚШнинг Атланта шаҳрига қаратилади. Шу кунни бундан уч ой муқаддам Грециянинг Пелононнеас оролчасида ёқилган машъала тантанали равишда Атлантанинг «Олимп стадиуми»даги машъала косасига ўтказилади. Шу билан XXVI Олимпия ўйинларига старт берилади.

Бу Олимпия ўйинларининг биз учун қимматли томони шундаки, унда юртимиз спортчилари мустақил терма жамоа сифатида биринчи бор қатнашишади. Олимпиаданинг очилишига роппа-роса бир ҳафта қолганда, олимпиячиларимизнинг сўнгги гуруҳи ҳаво кемалари орқали Колумб кашф этган мамлакатга ўзларини кашф этиш учун равона бўлишди.

КАШФИЁТГА ТАЙЁРМИСИЗ, ЮРТДОШЛАР?!

«Тайёрмиз!» — дейишлари мумкин боксчиларимиз, эркин, грек-рум кураши полвонлари, енгил атлетикачилар ва гимнастлар. Тўғриси, биз мухлислар ҳам Борис Будаев, Руслан Хинчагов, Атхам Очилов каби эркин кураш полвонларига, Наримон Отаев, Дилшод Ёрбеков, Улуғбек ва Тимур Иброҳимовлар, Руслан Чагаев каби боксчиларга, Рамиль Ғаниев, Анвар Кучмуродов, Светлана Мунькова, Роман Полторацкий каби енгил атлетикачиларнинг юксак маҳоратига ишонамиз.

Дмитрий Соловьев, Андрей Штурбабин, Камол Муродовлар эса дзюдо курашида, Владимир Казанцев, Иван Киреевлар байдарка ва каноэда эшкак эшиш бўйича, Шуҳрат Аҳмедов милтиқдан ўқ отишда жаҳонни лол қолдиришлари мумкин. Оксана Чусовитина эса нафақат Осиё, балки жаҳон гимнастикасининг ёрқин юлдузларидандир. Атлантага кетишдан бир неча кун олдин Осиё ўйинлари ва Осиё чемпиони Рамиль Ғаниев биз билан суҳбатда шундай деган эди:

— Ушбу Олимпиада ҳаётимда иккинчиси. Лекин, унинг қадри яна ҳам қимматли. Чунки, биз биринчи бор барча юртдошлар бир бўлиб, Олимпия стадионига Ўзбекистон байроғини олиб кирамиз.

Дарвоқе, олимпиячиларимиз сафидан жаҳон спортининг яна бир ёрқин юлдузи — Жамолиддин Абдужабборов ҳам жой олган. Бундан икки юз йил аввал ака-ука Артамоновлар кашф этган велосипед бугун Жамолиддинга кўплаб ғалабалар келтираётганининг гувоҳимиз. «Жиро д' Италия» «Тур де Франс» мусобақаларидаги босқич ғалабалари энди Олимпия медалига айланишига ишончимиз комил.

(Давоми 4-бетда)

ҲАМ ЁВВОЙИ, ҲАМ ГЎЗАЛ ДУНЁ

«Шарқ» нашриёт-матбаа концернида чоп этилган «Туркистоннинг ёввойи табиати» альбомининг ҳайвонот дунёсига бағишланган биринчи қисми шундай номланади. Унда Туркистон деган қадимий минтақада — ер майдони 2682 минг квадрат-километрлик улкан ҳудудда яшовчи ҳайвонот дунёси ҳақида сўз юритиларкан, кекса биолог ва рассом В. Моисеев китобхонларга эндиликда ноёб ва ғаройиб саналгувчи ҳайвонлар, қушлар ва боболаримиз юрти манзараларини тақдим этади. Ўзбек, рус, инглиз тилларида нашр этилган ушбу альбом табиат шайдоларини унинг ажойиб ҳодисалари, шу жумладан, муаммолари билан яқиндан таништиради.

С. АҲМАДЖОНОВА.

БУГУНГИ АБИТУРИЕНТ —

ТАЛАБАЛИККА ТАЛАБГОРЛАР, СИЗЛАР УЧУН!

Аввал хабар қилганимиздек, Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги Давлат тест маркази томонидан «1996 йил ўқув юртларига тест синовларини ўтказиш учун меъёрий ва йўл-йўриқ ҳужжатлари» тайёрланди. Мазкур ҳужжатларнинг абитуриентлар учун зарур қисмларини газетамизда чоп этишни лозим топдик. Зеро, талабаликка талабгор бўлган барча ука ва сингилларимиз аввало тест синовидан ўтиш шартлари ва қоидалари билан танишиб олишлари зарурдир. Қолаверса, қабул комиссияларининг маъсул котиблари ҳам мазкур ҳужжатларни яна бир бор пухта ўрганиб чиқсалар, албатта фойдадан ҳоли бўлмас.

ҲУРМАТЛИ АБИТУРИЕНТ

Тест синовидан ўтиш шартлари ва қоидалари билан танишинг.

Сизга тест синовларига кириш учун Рухсатнома ва Титул варақаси тест синовлари ўтказилишига 3 кун қолганда берилади.

Сиз қатнашадиган гуруҳ ва аудитория номери тест синовлари ўтказилишидан 2 кун аввал эълонлар тахтасига илиб қўйилади.

Тест синовлари вақтида сизга жавоблар варақаси берилади, уни кўк (ҳаворанг) пастали шарикли ручка билан тўлдиришингиз керак. Сиз тўлдирган шу жавоблар варақаси билимингизни баҳолаш учун асосий ҳужжат ҳисобланади.

Варақани тўлдиришда хатога йўл қўйманг!

Жавоблар варақаси билан биргаликда сиз саволлар китобчасини ҳам оласиз. Жавоблар варақасида белгиланган вариант сизга тушган савол китобчасининг вариантига албатта мос тушиши шарт. Акс ҳолда ЭҲМ (электрон ҳисоблаш машинаси) берган жавобларингизни инкор қилиб, сизга 0 балл белгилайди ва сиз тест синовларидан ўтмаган ҳисобланасиз.

Жавоб варақалари оптик ўқув қурилмалари орқали ўқилади ва компьютерга киритилади, шунинг учун қуйида келтирилган шартларни бажаришингиз ниҳоятда муҳимдир:

— жавоблар варақасида ёзилган кўрсатмаларни тўлиқ ўрганиб чиқиб уни картон қоғоз устига қўйгандан сўнг варақани тўлдиришни бошланг;

— жавоб доирачаларини осойишталик билан тўлдиринг, доирача чегарасидан чиқиб кетманг, оч бўяб қўйманг;

— бўяётганда эҳтиёт бўлинг, барча доирачалар бир текисда (хиралиги бир хил бўлиши) бажарилиши лозим, варақ йиртилиб ёки тешилиб кетмасин;

— варақни бukламанг, четларини қайирманг ва ҳар хил белгилар қўйманг;

— жавобларни тўлдираётганда саволлар блокларини адаштириб юборманг;

— жавоб варақангизни бошқа абитуриентларга кўрсатманг.

ТЕСТ СИНОВЛАРИ ВАҚТИДА АБИТУРИЕНТЛАРГА ҚЎЙИЛАДИГАН ТАЛАБЛАР.

1. Тест ўтказиладиган куни абитуриентлар институт биносига ва аудиторияларга Рухсатнома, Паспорт, Титул варағини кўрсатганларидан кейин қўйилади.

2. Абитуриент ёнида кўк (ҳаворанг) пастали шарикли ручка бўлиши шарт. Чунки жавоблар варақасига, саволлар китобчаси, Титул варағи ва Рухсатномадаги барча ёзувлар ва бўяшлар кўк пастали шарикли ручка билан бажарилади.

3. Тест бошланиши олдидан абитуриент ўз жавоб варақасининг номерини Титул варағига ва Рухсатномага кўчириб ёзади.

4. Тест синовлари пайтида абитуриентнинг қандай сабаб бўлишидан қатъи назар аудиториядан чиқиши таъқиқланади. Аудиториядан чиққанлар қайтадан тест синовларига қўйилмайди.

5. Тест синовлари чоғида аудиторияда синовни ташкил қилувчи шахсларга савол беришга рухсат берилмайди.

6. Тест синовлари давомида абитуриентларнинг бир-бирлари билан гаплашиши, жавобларни бериши, тест материалларини узатиши, ортиқча ручка сўраши ва бошқалар таъқиқланади.

7. Тест чоғида ҳисоблаш линейкаси, микрокалькулятор, луғат, жадвал, ёзув китобчаларидан фойдаланиш таъқиқланади.

8. Тест ҳужжатларидан нусха кўчириш ва бунда бошқаларга кўмаклашиш таъқиқланади.

Диққат! 6-, 7-, 8—бандларга риоя қилмаган ва синов чоғида интизомни бузган абитуриентлар учун белгиланган намунада далолатнома тўлдирилади, улардан тест материаллари олиб қўйилади ва аудиториядан чиқариб юборилади.

9. Абитуриент, аввало, Саволлар китобчасида тўғри деб ҳисоблаган жавобларни белгилайди ва шундан кейин Жавоблар варақасидаги саволларга мос келадиган доирачаларни бўяйди. Бунинг учун тестга ажратилган вақтдан ташқари яна 20 дақиқа вақт берилади.

Ёнингиздан чиқарманг. Жавоблар варақаси абитуриент баллари йиғиндиси аниқланадиган ягона ҳужжатдир.

10. Тест саволларига жавоб танлашни ва жавоблар варақасида белгилашни ажратилган вақтдан илгари тугатган абитуриент, тест материаллари учун ажратилган столнинг ёнига келиб, саволлар китобчасини қутичага, жавоблар варақаси ва титул варақасини эса унинг ёнига қўйиб, гуруҳ қайдномасидаги фамилиясининг тўғрисига топширилган вақтини кўрсатиб имзо чекади.

11. Тест синовлари учун ажратилган вақт тугагач, аудитория раҳбари тест синовларининг тугаганлигини эълон қилади, абитуриентлар бир вақтнинг ўзида ўринларидан туришади, тартиб билан кейинги парталардан бошлаб тест материаллари учун ажратилган столнинг ёнига келишади, саволлар китобчасини қутичага, жавоблар варақаси ва титул варақасини эса унинг ёнига қўйиб, гуруҳ қайдномасидаги фамилияларнинг тўғрисига топширилган вақтни кўрсатиб имзо чекишади.

12. Тест синовлари тугагандан сўнг абитуриент Рухсатнома ва паспортини олиб аудиториядан чиқади.

(Давоми 3-бетда)

«Ўзбекистон - келажаги буюк давлат» деган шиор эндиликда оддий ва ҳаётий, ўзбекона ҳикматга айланиб қолди. Қулоқлар ўрганиб қолди бу сўзларга. Кўзлар ўрганиб қолди бу сўзларга. Дилдан ўз-ўзидан, худди шаффоф булоқ сувлари каби тошиб-жўшиб отилиб чиқадиган бўлиб қолди.

Вазирлар Маҳкамасининг «1996 /97 ўқув йилида Ўзбекистон Республикаси олий ўқув юртларига қабул қилиш тўғрисида»ги қарори тафаккур уммонимизга ажиб бир дарё бўлиб қуйилганини ҳам ана шу туйғулар силсиласидан изламоқ жоиз туюлади.

Не ажабки, бу йил олий ўқув юртларига неча киши қабул қилиниши хусусидаги рақамларнигина кутаётганимиз бир пайтда, таълим тизими мазмунига талай ўзгартиришлар киритишни тақозо этувчи қарор эълон қилинди.

Шу муносабат билан биз Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги олий ўқув юртлари Бош бошқармаси бошлиғи Фатхулла Рахматович ИСМАТУЛЛАЕВга бир неча саволлар билан мурожаат қилдик.

«Туркистон» шарҳи

УМИДЛАР ПОЙДЕВОРИ

— Қарор 1996/97 ўқув йилидан бошлаб Ўзбекистон Республикаси олий ўқув юртларида ўқитиш учун 23 минг давлат грантлари белгилансин, деган сўзлар билан бошланади. Грант, бу содда қилиб айтганда, олий ўқув юртлари учун берилган ўринлардир. Энди айтингчи, бу кўпми ёки камми?

— Ҳар бир масала қайси томондан ёндошишга қараб ўз ечимини топади. Бу ерда ҳам шундай. Барча ўрта маълумотли, барча олий маълумотли бўлиши шарт, деган баландпарвоз шиорлар ҳукм сурган замонлар ўтиб кетди. Аслида ҳамма нарса эҳтиёждан, талабдан келиб чиқиши керак. Қолаверса, олий ўқув юртларида фақат иқтидорли йигит-қизлар таҳсил олиши лозим. Ҳамма гап ана шу мақсадга қандай эришишда. Давлат тест марказининг ташкил қилиниши, талабаларни тест натижасида тўпланган балларни ҳисобга олган ҳолда, рейтинг тизими бўйича қабул қилишнинг йўлга қўйилганлиги бу йўналишда ташланган муҳим қадамлардир. Вазирлар Маҳкамасининг ушбу қарори шу маънода оёқлар гуррос тушаётган йўлдаги ўнгирларни текислаб қўйишдек таъсир этди бизга. Гап шундаки, бу қарор билан нафақат жорий йил қабул режаси ва йўналишлари, балки узоқ йилларга мўлжалланган режа ва йўналишлар ҳам мустаҳкамлаб берилди.

23 минг талаба, бу бир қарашда кичик рақамдек туюлсада, аслида бу рақамлар замирида келажакка ташланган ўткир зеҳнли ва салоҳиятли бутун бир авлод ёшларининг орзу-умидлари, шиддат ва иштиёқлари мужассамдир. Қолаверса, 1996-97 ўқув йили учун мўлжалланган давлат грантлари ўтган йилдагидан анча кўп. Ўтган йили жами 22 минг 250 давлат грантлари белгиланган бўлиб, унинг ҳам 80 фоизигина давлат бюджетидан эди. Бу йил тасдиқланган 23 минг давлат грантларининг ҳаммаси учун тўловлар давлат томонидан амалга оширилади, бундан ташқари, олий ўқув юртларига грантлар умумий сонининг 20 фоизи доирасида устивор ва танқис мутахассисликлар бўйича пулли-контракт асосида, юридик ва жисмоний шахсларнинг буюртмаларига мувофиқ қўшимча равишда қабул қилишни амалга оширишга рухсат берилди.

— Қарорда киши диққатини ўзига тортадиган жиҳатлардан бири, бу янги ўқув йилидан бошлаб олий ўқув юртларига эга бўлган вазирликлар ва идоралар ўзларига қарашли мазкур илм ўчоқлари ҳузурида учтадан қўшма умумтаълим мактаблари - битта бизнес мактаби, битта ихтисослаштирилган лицей, битта гимназия ташкил этишлари тавсия этилганлигидир. Беихтиёр савол туғилади: уларни битириб чиққан йигит-қизларга олий ўқув юртига киришда имтиёз бериладими?

— Шубҳасиз, ушбу мактаб, лицей ва гимназияларни битирган ўқувчилар имтиёзга эга бўлишади. Бу имтиёзни мен уларга берилган пухта билимда кўрмоқдаман. Малакали ўқитувчилар ва яхши шароит охир-оқибатда ўз натижасини бермай иложи йўқ. Лекин бу бошқа, бундай имкониятлардан четда қолган умумтаълим мактаблари битирувчиларига ўқишга кириш оғир бўлар экан-да, деган маънони англатмайди. Ҳаммаси одамнинг ўзига боғлиқ. Астойдил ўқиган, билим олишни ўз келажагини таъминлаш учун восита деб билган ёшлар ҳеч нарсадан қўрқмасликлари мумкин. Чунки олий ўқув юртига қабул, абитуриент бунгача қаерни битирганлигига қараб эмас, балки синовларда тўпланган балга қараб амалга оширилади. Шу боис ҳам мен барча ёшларни сидқидилдан билим эгаллашга даъват этаман. Ҳаракат ҳеч қачон оқибатсиз қолмайди.

— Ўқитишнинг кундузги шакли бўйича бир ўқитувчига тўққиз талаба қилиб белгиланишини ҳам шарҳлаб берсангиз. Сизнингча, бу ўқитиш савиясига қандай таъсир этади?

- Рақамларнинг кучини инкор этмаган ҳолда шуни айтишим лозимки, ўқитиш савияси яхшиланса яхшиланадики, асло ёмонлашмайди. Нега шундай деб ишонч билдираётганимни тушунтиришга ҳаракат қиламан. Биринчидан, ўқитувчи-профессор таркибида соғлом рақобот пайдо бўлади, бу эса уларнинг ўз устида тинимсиз ишлашларини тақозо этади. Иккинчидан, қарорда ўқитувчилар ва талабалар нисбати нормативларининг ўзгаришидан қатъи назар, иш ҳақи фонди ҳозирги миқдорда қолдирилаётирки, бу юқори малакали ходимлар меҳнатини рағбатлантиришга, ҳатто юксак малакали ўқитувчилар маошини икки бараварга оширишга имкон беради.

Қолаверса, бўш қолаётган ўқитувчилардан олий ўқув юртлари ҳузурида ташкил этиладиган коллежларда, гимназияларда, мактабларда, лицейларда, шунингдек, умумтаълим муассасаларда фойдаланиш тавсия этилади. Бир сўз билан айтганда, мен мазкур қарорни шундай тушунаман, мамлакат юқори савияли мутахассисларга муҳтож ва давлат уларни ҳар томонлама қўллаб-қувватлашга тайёр. Улардан эса фақат бир нарса — ўқиш ва яна ўқиш талаб қилинади. Йиллар ва бугун олий ўқув юртлари дарсхоналари, лабораториялари ва тажриба майдонларида фаолият кўрсатаётган талабалар бу талабларга муносиб билимдон авлод вояга етаётганини кўрсатаётир. Бундан буён ҳам шундай бўлишига шубҳа йўқ.

Суҳбатдош: Муҳаммад ЗАЙНИДДИН.

АВВАЛ ИҚТИСОД, СЎНГ...

Республикамизнинг мустақилликка эришиши халқимизнинг асрий орзусининг ушалиши бўлди. Эндиги вазифа шу мустақилликни мустаҳкамлаш ва республикамизни жаҳондаги ривожланган мамлакатлар қаторига кўтаришдир.

Давлатимиз келажагини буюк қиладиган, унинг ижтимоий фаровонлигини таъминлайдиган, маърифатли бозор иқтисодиёти йўлига ўтишда режали қадам қўйишимиз керак.

Бунда биз ўз тарихий имкониятларимиз асосида ва ўз қонун-қоидаларимизга суянган ҳолда бозор иқтисодиётининг ҳаракатлантирувчи кучи бўлган ёш мутахассислар, тадбиркор, ишбилармон ва бизнесменларни тарбиялаб етиштиришимиз зарур бўлади.

Бухоро тижорат коллежи айнан шу руҳда бўлажак муҳосиблар, иқтисодчилар, солиқчи банк ходимлари, тижоратчи, менеджерларни тайёрламоқда.

Коллежда етук мутахассисларни тайёрлаш учун барча шарт-шароитлар муҳайё. 43 та фан хонаси, 6 та лаборатория, амалиёт хонаси, йиғингоҳ, кутубхона, 240 ўринли ошхона, спорт зали мавжуд. Коллеж ҳудудида 4 қаватли 400 ўринга мослашган, 168 хонадан иборат ётоқхона мавжуд.

Ҳозирги вақтда мамлакатимизда амалга оширилаётган иқтисодий ислоҳотларнинг асосий мақсади ижтимоий жиҳатдан йўналтирилган бозорни яратишдан иборат. Шунинг учун тайёрланаётган мутахассислар шу кундаги барча илғор жаҳон намуналари талабларига жавоб берадиган бўлиши керак.

Шу билан бирга бизга маълумки, иқтисодиётнинг ривожланиши билан бирга корхона ва ташкилотлар компьютерларга янада кучли талаб сезадилар. Бугунги кунда халқ хўжалигининг барча жабҳаларини компьютерсиз тасаввур қилиб бўлмайди. Ҳар бир иқтисодий соҳада ишловчи мутахассис компьютерларни эркин бошқара билиши керак.

Бу соҳада коллеж жамоаси томонидан анча самарали ишлар амалга оширилмоқда. Коллежда кичик ҳисоблаш маркази ташкил қилинган бўлиб, у замонавий 386, 486 компьютерлари билан жиҳозлангандир. Шунингдек, Роботрон, Нейрон ва компьютерлар синфи бор. «Информатика асослари ва ҳисоблаш техникаси», «Банк маълумотларини компьютерларда сақлаш», «Иқтисодий информатика», «ЭҲМ ва дастурлаш» фанларидан амалий машғулотлар компьютерлар синфида ўтказилади.

XXI аср бекорга янгиликлар, аниқроғи янги технологиялар асри дейилмайди. Зотан, мамлакатнинг иқтисодий тараққиёти унинг саноати билан белгиланса, саноат тараққиёти юксак технологиялар билан белгиланади. Шунингдек, биз яшаб, меҳнат қилаётган давр хусусий ишлаб чиқариш, кичик ва ўрта бизнесни ривожлантириш давридир. Бу эса ўз ўзидан ҳар бир кишидан ишбилармонликни ва тадбиркорликни талаб этади.

Мен коллеж ўқитувчилар гуруҳининг бир вакили сифатида ана шу мақсадларни ўз олдиларига қўйган ёшларни бизнинг тижорат коллежига ўқишга киришга даъват этаман. Бизнинг ўқувчилар келажакнинг тадбиркорлари, банк соҳаси мутахассислари, иқтисодчилари, менежерлари бўлишига ишонтираман.

Саодат РАЖАБОВА, Бухоро тижорат коллежи директори ўринбосари.

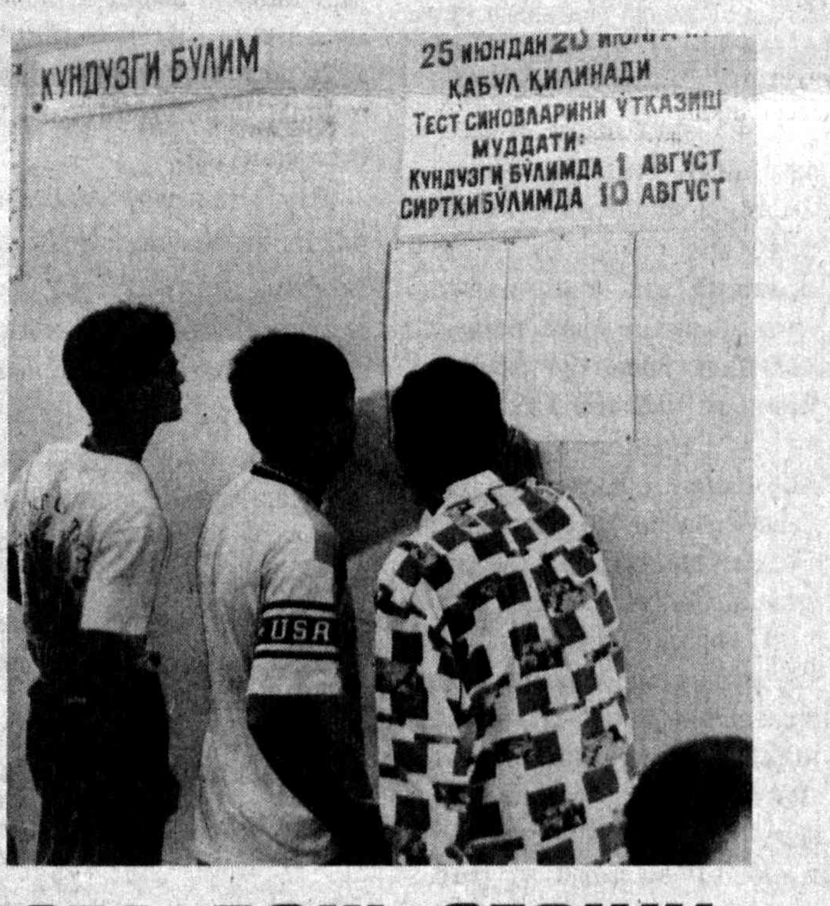

Дил тубидаги сўзлар

НИЯТИНГИЗГА ЕТИНГ

Ҳаёт баъзан инсон тафаккурини шундай таассуротлар билан безайди-ки, улар умрнинг унутилмас лаҳзаларига айланиб қолади.

Мен мактабда ўқиб юрган кезларимдаёқ адабиётга жуда ҳавас қўйгандим. Аллақачон кўпчиликнинг кўнглидан жой олиб улгурган Абдулла Орипов, Ойдин Ҳожиева, Тоҳир Малик, Ўлмас Умарбеков каби шоир ва ёзувчиларнинг асарларини севиб ўқирдим. Ўйлашимча, адабиётга нисбатан бу қизиқишим кейинроқ мени журналистика факультетига бошлаб келган бўлса, ажаб эмас.

1993 йил мустақил Ўзбекистонимиз олий ўқув юртларида биринчи марта тест асосида имтиҳон топшириш йўлга қўйилганди. Мен ҳам барча абитуриентлар қатори кириш имтиҳонларини тест асосида топшириб, дорилфунун талабаси бўлиш бахтига муяссар бўлдим. Ўшандаги қувончимни ҳозир сўз билан ифода этолмайман.

Бугун ишонч билан айтиш мумкинки, тест синовлари кўп жиҳатдан мукаммал ва пухта ўйланган экан. Мен фурсатдан фойдаланиб, олий ва махсус билим юртларига ҳужжат топшираётган сингилжонларим ва укажонларимнинг келажакда ўзлари хоҳлаган касб эгалари бўлиб етишишларига, илм-фан чўққиларини забт этиб, беқиёс Ватанимизнинг гуллаб-яшнашига ўз ҳиссаларини қўшишларига тилакдошман.

Саодат МЕЙЛИЕВА, ТошДУ талабаси.

ОРЗУ ЧЎҚҚИЛАРИ СИЗГА БОШ ЭГСИН!

Қиру адирлар оша Тошкенту азим томон йўл олар эканман, фикру зикрим фақат битта нарсада: яъни ўқишга кира оламанми, энг асосийси ота-онамни, маҳалладошларни менга бўлган ишончини оқлай оламанми?.. Ҳа, бу «ширин» изтироблар бугунги кунда ҳар бир абитуриентнинг хаёлларини қамраб олган. Уларнинг ҳаяжони юз-кўзларидан кўриниб турибди. Қалбларидаги иккиланиш, ички туғёнлари имтиҳон соатлари яқинлашган сайин янада кучаймоқда. Ўз ақлий салоҳиятига, билимига ишонган йигит ва қизлар бугун талаба бўлишга даъвогар. Лекин улар талаба бўла оладиларми?! Бу энди уларнинг саъй-ҳаракатлари, билим, иқтидорларига боғлиқ. Қолаверса омадларига ҳам. Республикамизда тест синовлари жорий этилганидан бери синов вақтларида бўладиган ортиқча гап-сўзларга чек қўйилди. Энди танишбилиши зўр эмас, билими зўр киради ўқишга. Биз бу йил ўқишга кирувчи абитуриентларга қандай имкониятлар яратилгани ва уларнинг кайфиятлари билан танишиш мақсадида ТошДДда бўлиб, ҳужжат топшираётган ёшлар билан суҳбатлашдик. Биринчи суҳбатдошимиз янгийўллик Муҳайё Қирғизбоева бўлди.

— Қайси куллиётга ҳужжат топширмоқчисиз?

— Роман-герман тиллари куллиётига.

— Нима учун энди айнан шу куллиётни танладингиз?

— Биринчидан тил ўрганишга қизиқаман, иккинчидан немис тилини яхши биламан.

— Кечаги кун талабалари билан бугунги кун талабалари ўртасида кескин фарқ бор. Демоқчимизки, олдин ўқиганлар ҳомийлик қилишни таъминлашни уйдагилар бурчи деб билишарди. Бугунгилар, аксинча. Талабаликнинг моддий томонини кўзда тутаяпмиз...

— Тушундим. Оилада тўртинчи фарзандман. Мендан олдин ҳеч қайсиси ўқишмаган. Ҳархолда бир ўзимни таъминлашар...

— Қандай орзуларингиз бор, қаерда ишламоқчисиз?

— Энг катта орзуим чет тилларини яхши ўрганиб давлатимизга, ўз халқимга хизмат қилиш.

— Қабул комиссиясида абитуриентларга яратилган шарт-шароитлардан кўнглингиз тўлдими?

— Жуда яхши. Лекин одамларнинг кўплиги, уёқдан бу ёққа ўтиб қайтавериши озроқ бошимни оғритаяпти. Хўп майли, менга рухсат, узр.

— Сизга омад тилаймиз.

***

— Ҳар бир ҳужжат топширишга келаётган талабани олдин суҳбатдан ўтказамиз. Яъни шу касбга қизиқадими, шахсий дунёқараши, фикрлаши қандай, куллиётимиз моҳиятини тушунтириб, кейин ҳужжатларини қабул қилаяпмиз. Зеро, бугунги кунга етук кадрлар керак, — дейди ҳуқуқшунослик бўлими ходими Комилжон Шойимов.

***

Навбатдаги суҳбатдошимиз Тошкентлик Мансур Ваҳобов.

— Қайси куллиётга ҳужжат топширдингиз?

— Ҳуқуқшунослик бўлимига.

— Ушбу бўлимга киришингиздан мақсад нима?

— Мен ҳам Ўзбекистоннинг мустақиллигини мустаҳкамлашга ўз ҳиссамни қўшсам дейман. Ёш давлатимизнинг суверенитетини мустаҳкамлаш, ҳимоя қилиш биз ёшларнинг бугун ва эртанги тарих, қолаверса халқ олдидаги бурчимиз деб биламан.

***

Биз қабул ҳайъатида ота-оналарни ҳам учратдик.

— Мен Камолов Тўлқин, Қашқадарёданман. Қизимни олиб келдим. Бош фарзандимиз. Ёшлигида ният қилгандик. Исми Гулруҳ.

— Қайси куллиётга ҳужжат топширдингиз?

— Филологияга — она-тили ва адабиёт бўлимига. Ёшликдан адабиётга, шеъриятга қизиқаман, — дея суҳбатга қўшилди Гулруҳ.

— Агар кириб кетсангиз, келгусида қаерда ишламоқчисиз?

— Қишлоқда. Мактабимизда ўқитувчи бўлиб ишламоқчиман.

— Ўқитувчиликни оғир касб дейишади... Айниқса, ҳозир қишлоқ мактабидаги айрим ўқитувчилар бошқа касбларга ўтиб кетишмоқда...

— Ўз касбига хиёнат қилганлар, дегим келади уларни. Биламан, баъзилари савдо билан шуғулланишяпти. Лекин ишонаманки, бир куни қайтиб келишади, мактабга.

— Савдо балки ўқитувчиликдан кўра фойдалироқдир.

— Лекин сабр-қаноат қилса ҳар касбнинг қут-баракасини беради худойим. Энг ёмони қишлоғимиздаги мактабга ўқитувчи етишмаяпти. Агар кириб кетганимда эди...

Ҳужжат топшириш учун абитуриентлар энг гавжум бўлган куллиёт билан қизиқдик. Улар бўлғуси иқтисодчилар экан.

— Ўзингизни таништирсангиз.

— Бахтиёр Очилов, Тошкент вилоятиданман.

— Иқтисодчи бўлмоқчи экансиз-да?

— Ҳа, ҳаммага маълум бугунги кунда иқтисод ҳаётимизда биринчи ўринга чиқиб қолди. Зеро, ҳар қандай ривожланишнинг мезони иқтисоддир. Мақсадим озод Ватанимиз иқтисодини кўтаришда ўз ҳиссамни қўшиш.

— Ниятингиз ёр бўлсин.

***

Иқтисод куллиёти ходими Олимжон Қулматовнинг айтишига қараганда бу йил ўтган йилгига нисбатан иқтисодчи бўлишни истовчилар сони кескин ошган.

***

Биз ким билан суҳбатлашмайлик уларнинг кўзларида олам-олам умидни кўрдик. Улар ҳаммаси талаба бўлишга, олий маълумот олиб, озод диёримиз тараққиёти йўлида сидқидилдан хизмат қилишга бел боғлаганлар. Биз уларга орзуларнинг юксак чўққиларини забт этишларига тилакдошмиз.

Орзу чўққилари сизга бош эгсин, азиз абитуриентлар!

Зарафшон ҚАЛАНДАРОВА, Абдуғаффор ОМОНБОЕВ, Тошкент Давлат дорилфунуни Халқаро журналистика бўлими талабалари

XXI АСР МУТАХАССИСИ!

Ҳозир қайси олий ўқув юртига қадам ранжида қилманг, барида бир хил манзара: пештоқига «Қабул комиссияси» деб ёзиб қўйилган эшикдан ичкари киришингиз билан ёзнинг жазирама иссиғи салқин ҳаво билан алмашиниб, кўзларингиз қоғоз папка кўтарган бесаранжон йигит-қизларга тушади. Кимлари уч-тўртовлон бўлиб «мажлис» қурсалар, кимлари ўзлари танлаган ихтисослик бўйича қабул бўлаётган саҳн олдида сабрсизлик билан навбат кутадилар. Яна кимлар эса, шу кунга қадар хужжат топширган абитуриентлар сони қайд этилган стендни кўздан кечирадилар. Аммо, қизиғи шуки, одамлар кўп бўлишига қарамай, на бақириқ-чақириқ, на ортиқча хуррамлик сезилади. Ҳаяжонли лаҳзаларни одам шундай ўтказади, орзули хонадон бусағасида шундай ширин ҳадик-ла туради киши! Муҳаббат изҳорига тил айланар чоғи ошиқлар шу каби ҳаяжонланишади...

Биз ҳам абитуриент бўлганмиз, биз ҳам муҳаббат изҳорига чоғланганмиз, биз ҳам...

Лекин бирдан бу ерга ҳиссиётга берилиш учун эмас, ҳаяжонли сонияларни қоғозга тушириш учун келганим ёдимга тушади. Топшириқ эса, аниқ ва равшан: қабул чоғида устиворлиги таъминланган мутахассисликларга ҳужжат топшираётганларни суҳбатга тортиш ва уларнинг фикрини билиш.

СЕНИ СЕВИБ ҚОЛДИК, БИЛИМ!

Модомики, мен ҳозир Тошкент давлат техника университетида эканман, демак, кон иши, нефть-газ иши бўйича абитуриентлар мулоҳазасини эшитишим мумкин...

Бирин-сирин сўраб-суриштиришлар бошланади:

—Мен Сурхондарёданман, болалигимдан тоғма-тоғ кезиб, конлар очишни орзу қиламан...

—Очиғи, қаерга топширсам экан, деб иккиланиб юрувдим, газеталарда чиққан қарорни ўқигач, нефть-газ иши айни менинг кўнглимдаги соҳа эканлигига ишонч ҳосил қилдим,—дейди яна бириси.

—Биз ҳам бир омадни синаш учун келдик-да, ака.—Чапанироқ бу йигитнинг гапларидан оғайнилари кулишади.

Лекин Тўрақул Сафаров ва Азамат Раҳимовлар билан суҳбатимиз анча жиддий кечди. Тўрақул асли қашқадарёлик бўлиб, мактабни 1988 йили битирган, ўша йили Тошкент давлат университетининг география факультетига ҳужжат топширган бўлса-да, бахти чопмаган экан. Шу-шу Тошкентда қолиб, қурилишда ишлаб, ҳар йили бир марта олий ўқув юрти эшигини тақиллатиб келар экан. Бу йил нефть-газ иши мутахассислигига сиртдан ўқиш ниятида ҳужжат тахлаб келибди. Азамат ҳам Қашқадарёдан бўлиб, у ҳам тўрт йилдан буён ўқиш истаб юрганлигини маълум қилди.

Шу тариқа қизғин ва қарама-қарши фикрлар занжирига чулғаниб, қабул комиссияси масъул котиби, физика-математика фанлари доктори, профессор Фарруҳ ака Носиров ҳузурига кириб қолганимни ҳам билмадим. Ҳали таъсиридан қутилмаганим абитуриентлар суҳбатини мухтасар баён қилиб, мақсадга кўчдим.

—Дарҳақиқат, баъзи мутахассисликларга устиворлик берилгани абитуриентларнинг қарорига аниқликлар киритганини мен ҳам сезаётирман,—деб тасдиқ қилди масъул котиб.—Илгари ҳам сиз тилга олган ихтисосларга талабгорлар кўп эди. Лекин бу ҳол яқин бир ҳафта ичида кескин кўпайди. Менимча, йигит-қизлар тушуна бошлашди, қаердаки эҳтиёж бўлса, ўша ерда иззат-икром бўлишини. Шунинг учун мен бу қизиқишни табиий жараён деб биламан. Бунга шу йил ўқишни битириб, қўлига диплом олган талабаларимизга жойлардан тушган буюртмалар ҳам гувоҳлик бериб турибди. Айрим мутахассисликлар эътибордан қолгани ҳолда, масалан, тоғ-кон иши бўйича ихтисосликни эгаллаган йигит-қизларимизга битирувчиларимиз сонига нисбатан уч баравар кўп буюртма тушди. Худди шу ҳолат нефть-газ йўналишида ҳам кузатилди.

Фарруҳ аканинг сўзларидан яна шуни пайқадимки, йигит-қизларнинг мазкур ихтисосликларга бўлган қизиқиши бу соҳанинг истиқболи порлоқлиги учунгина эмас, балки бу мутахассисликлар чуқур билимли, ўз касбининг фидойилари бўлган ўқитувчи-профессорлар томонидан талабалар онгига сингдирилаётганлиги учун ҳамдир.

—Юқорида зикр этилган йўналишлар айнан бизда илдиз отиб, шохлаганлиги ҳам бежиз эмас,—дейди Фарруҳ ака фахрланиб.—Академик Ҳабибулла Акбаров, фанлар академияси мухбир аъзоси Ваҳоб Рахимов, профессорлар Исмоил Мирхожиев, Учқун Исамуҳамедовларнинг ҳар бири алоҳида бир мактаб, десам муболаға бўлмайди. Уларнинг шогирдлари бутун мамлакат олий ўқув юртларида, илмий муассасаларда муваффақиятли ишлаб келаётгани, уларнинг маърузаларини тинглаган минглаб мутахассислар турли вилоятларда ўз касбининг устаси, деган шарафли ном эгаси булиб ҳурмат-эҳтиромга сазовор бўлаётганлиги тасодифий эмас.

Гап айланиб, пулли-контракт асосида ўқитиш масаласига бориб тақалади.

—Ҳа, Вазирлар Маҳкамасининг қарорида устивор ва танқис мутахассисликлар бўйича бундай қабул шартлари ҳам қайд этиб ўтилган,—дейди масъул котиб.—Ўзини тутиб олган, фақат бугунги кун билан эмас, келажакни ўйлаб иш юритаётган корхона-муассасалар ўзларига керакли мутахассисларни ўз ҳисобларидан ўқитишни бошлаб юборишди ҳам. Ўтган йили 208 нафар талаба ана шу талаблар ва эҳтиёжлардан келиб чиқиб, ўқишга қабул қилинган эди. Ҳозир улар иккинчи курсга ўтишди.

Бу қабул йилида ҳам талай ташкилотлардан шундай буюртмалар тушганини алоҳида таъкидлашни истардим.

Фарруҳ аканинг айниқса бир гапи хотирамда қолди:

—Иқтисодий буҳронлар вақтинча ҳол эканлигини, мамлакатнинг гуллаб-яшнаши ўз қўлларида эканлигини ёшлар англаб етаётганларини мен уларнинг ўқишга бўлган иштиёқидан пайқагандек бўлдим.

Бу сўзлар менга ўзимиз абитуриент эканлигимизда қайсидир тенгдошимиз баралла овоз қўйиб айтган «биз сени севиб қолдик, билим!» дея барчани ўзига қаратганлигини ёдга солди. Ажаб эмас, ҳозирги ёшлар ҳам шундай деб уйғониб, шундай деб яшаётган бўлсалар...

Зайниддин РИХСИЕВ.

ШУНДАЙ КАСБ ТАНЛАНГКИ...

Шу кунларда Республикамизнинг барча Олий ва ўрта махсус ўқув юртларида 1996-97 ўқув йили учун талабалар қабул қилинмоқда.

Мухбиримиз Тошкент алоқа коллежида бўлиб, унинг директори Саидмаҳмуд АКБАРОВ билан шу масала юзасидан суҳбатлашди:

— Саидмаҳмуд Саидович, Тошкент алоқа коллежи тўғрисида қисқача маълумот берсангиз?

— Бизнинг алоқа коллежимиз собиқ алоқа политехникуми асосида ташкил топган бўлиб, унда нафақат Узбекистон Республикаси, балки, бутун Марказий Осиё, ҳатто Россия Федерациясининг баъзи ҳудудуларидаги алоқа корхоналари учун мутахассислар тайёрланади.

Бу илм даргоҳи ўзининг 65 йиллик фаолиятида халқ хўжалиги учун 25 мингга яқин етук мутахассислар тайёрлаб берди.

Шу кунларда коллежга кириш истагини билдирган абитуриентлар сони кўпаймоқда. Коллежда бу йилги синовни ҳар қачонгидан пухта ўтказиш тадбирлари белгилаб олинган.

Коллежимиз алоқа соҳаси учун ўрта махсус билимга эга бўлган мутахассислар ҳисоби бўйича кичик муҳандислар ҳам тайёрлайди. Шунингдек автоматик электр алоқаси, туман электр алоқа, шаҳарлараро электр алоқаси, радиоалоқаси ва радиоэшиттириш, телевизион техника ва радиореле алоқаси, халқ хўжалигида иқтисодиёт ва режалаштириш, бухгалатерия ҳисоби, назорат ва хўжалик фаолиятини таҳлил қилиш мутахассисликлари бўйича касб эгалари тайёрланади.

Талабалар ўз хоҳишларига кўра танлаган мутахассислиги бўйича кундузги ва сиртқи бўлимларда таҳсил олиш имкониятларига эга. Туман электр алоқаси касбини эгаллаган битирувчиларга диплом билан биргаликда мураккаб видеотехника, магнитофон, телевизор, радиоаппаратуралар ва маиший асбоб-ускуналарни таъмирловчи уста гувоҳномаси ҳам берилади.

Бугунги кунда коллежимиз Марказий Осиё давлатлари ўртасида энг ривожланган ўқув масканларидан бири ҳисобланади. Талабаларимиз учун 2 та ўқув биноси, 65 та ўқув хонаси, 3 та ётоқхона, 2 та спорт иншооти, ёзги спорт майдони, ошхона, чойхона, тиббиёт хонаси ва бошқа қулайликлар бор. Талабаларимизнинг аъло ўқиш билан бирга яхши дам олишлари учун етарли шароитлар яратилган. Коллеж педагоглари ўз соҳаларини чуқур эгаллаган, тажрибали мутахассислардан ташкил топган.

Коллежнинг лабораториялари ва ўқув кабинетлари бугунги кунда талабларга жавоб берадиган замонавий аппаратуралар, техника қурилмалар, асбоб-ускуналар, макетлар ҳамда бошқа ўқув қуроллари билан жиҳозланган.

Коллежда тест маркази ташкил топган бўлиб, улар компьютерлар билан жиҳозланган. Бу марказда ҳар ойда ва ҳар семестрда талабалар рейтинг асосида синовдан ўтказиладилар.

Талабаликка қабул қилиш қай йўсинда олиб борилади?

1996-97 ўқув йилида коллежимизга 9-синф ҳажмидаги маълумотга эга бўлган абитуриентлар имтиҳон ва 11-синф ҳажмидаги маълумотга эга бўлганлар эса тест синовлари асосида қабул қилинадилар.

Шу кунларда бўлажак талабаларга қулайлик яратиш мақсадида, вилоятларнинг алоқа корхоналарида ҳужжатлар қабул қилинаяпти. Коллеж ўқитувчиларидан ташкил этилган сайёр қабул комиссияси Бухоро ва Фарғона шаҳарларида 9-синф ҳажмидаги маълумотга эга бўлган абитуриентлардан математика ва она тилидан имтиҳон қабул қиладилар.

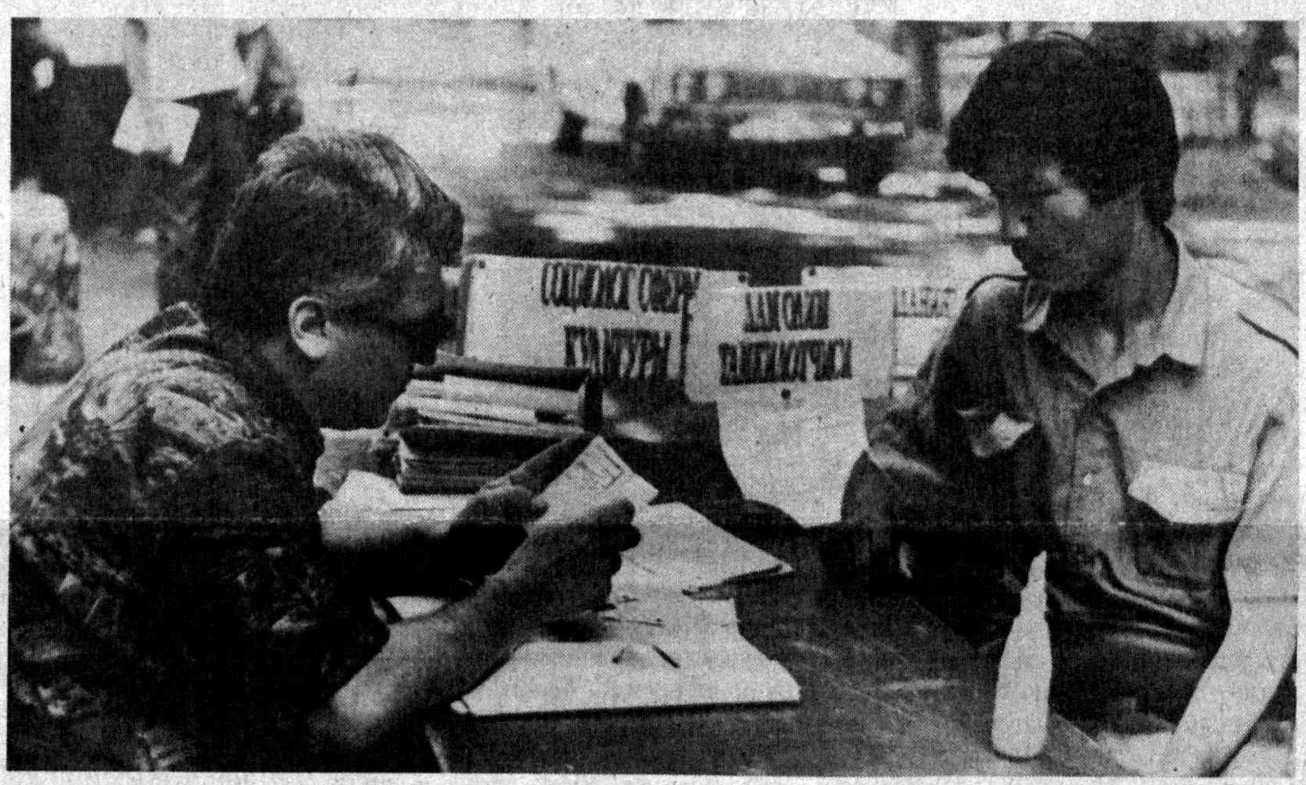

Қабул комиссияси 9-синф ҳажмидаги абитуриентлардан, алоқа коллежининг ўзида имтиҳон топширувчилардан ҳужжатларни 31 июлгача қабул қиладилар, имтиҳонлар эса 1 августдан бошланади. 11-синфни битирган абитуриентлардан ҳужжатлар 20 июлгача қабул қилинади ва тест синовлари 10 августда ўтказилади.

— Саидмаҳмуд ака! Билимга чанқоқ ёшларимизга қандай тилакларингиз бор?

— Инсонга ҳаёт бир марта берилади. У шундай касб танлаши керакки, бир умр шу касбга садоқат билан меҳр қўйсин. Айтадиган сўзларим: Азиз йигит-қизлар! Халқ хўжалигида алоқа соҳасининг тутган ўрни беқиёсдир. Алоқа воситалари кириб бормаган бирорта соҳа йўқ. Мустақил Ўзбекистон Республикасининг ривожига, равнақига муносиб ҳисса қўшаман десангиз, Тошкент алоқа коллежига марҳамат қилинг.

— Самимий суҳбатингиз учун катта раҳмат!

Ҳуснияхон САМСАҚОВА.

Дарё — тошқин, ёшлик — жўшқин...

КЕЧАГИДАН ЎЗГАЧА ЯША

Бу сўзни ким, қачон ва қаерда айтганини билмайман. Лекин ўзим шу сўзни яхши кўраман. Кимдан эшитган бўлишимдан қатъий назар мен бу иборадан ҳаёт учун ибрат бўлгулик улкан фалсафани англаб етгандайман. Айниқса, бизнинг бугунги, ўтиш давримиз, юксалиш давримиз учун бу сўз алоҳида аҳамиятга эга.

Бу сўз қадри, айниқса, кеча мактабни битириб, бугун катта ҳаёт сари учирма бўлаётган ёшлар ҳаётида катта ўрин тутиши шубҳасиз.

Кўнглимда улар билан учрашиш фикри туғилди. Лекин қаерда? Хаёлимга айни кунларда олий билим юртларида иш қайноқ эканлиги келди...

Танлаган манзилим: Самарқанд Давлат чет тиллари институти. Шаҳримиздаги энг кенжа ўқув даргоҳи.

Қабул комиссияси гавжум. Ҳужжат топширувчи битта бўлса, унга йўл-йўриқ ўргатувчи ўнта. Шошиб келаётган бир қизни тўхтатиб суҳбатга тортдик. Манзура Отақулова. Француз тили куллиётига ҳужжат топшириб чиқаётган экан.

— Мен ўтган йили ҳам шу ерга ҳужжат топширган эдим, — деди. Омадим чопмадими, тайёргарлигим бўш эканми, хуллас, йиқилдим. Бу йил қаттиқ тайёргарлик кўрганман. Мақсадим аниқ. Ўқишга киришим шарт. Мен ўзимга сўз бердимми, албатта, бажараман.

Қизнинг дадиллиги, шаддоллиги ёқди. Бунақалардан иш чиқади. Худо боқибеғамлардан, лоқайдлардан асрасин.

Яна бир қиз эътиборимизни тортди. Исми шарифини суриштирдик. Пахтачи туманидан Марғуба Абдуолимова экан. Марғуба инглиз филологиясини танлабди. Сабаби билан қизиқдик.

— Биласизми, инглиз тили дунёдаги энг бой ва энг гўзал тил —дейди Марғуба. — Уни яхши кўрмаслик, ўрганмаслик гуноҳ бўлади, деб ҳисоблайман. Қолаверса, бугун дунёнинг барча ривожланган мамлакатлари айнан ана шу тил орқали ўзаро алоқа қилишади. Тўғри, мен бу билан бошқа тилларни камситмоқчи эмасман. Хорижий мамлакатлар билан ўзга тиллар воситасида мулоқот олиб борса ҳам бўлади. Лекин... Инглиз тили, бирибир инглиз тили-да!

Марғуба ҳам ўз танлаган йўлидан қайтмаслиги аниқ. Чунки, унда инглиз тилига улкан муҳаббат ва ҳурмат борлиги сўзларидан яққол намоён булиб турибди.

Абитуриентларга яратилган шарт-шароитлар ва имкониятлар билан танишиш мақсадида институт қабул комиссияси масъул котиби Мухтор Бегматовга учрашдик.

— Бўлгуси талабалар учун барча имкониятларни яратиб берганмиз, дейди М. Бегматов. — Узоқдан келганлар учун ётоқхона, ҳар кунги мунтазам ўқитувчилар маслаҳатлари, шунингдек, агар тушунмовчиликлар бўладиган бўлса, уларни ва ота-оналарни ҳам ректоримиз қабул қиладилар. Бу масалада қийинчиликлар бўлмаслиги учун қабул комиссияси ҳузурида алоҳида ректор қабулхонаси ва маслаҳатхоналар ташкил этганмиз.

— Бу йил институтда нечта куллиётга ҳужжат қабул қилинаяпти?

— Тўртта. Инглиз, Француз ва Немис филологияларига, ҳамда Педагогика ва психология куллиётларига ҳужжат олаяпиз.

— Бугунгача қанча ҳужжат қабул қилдингизлар?

— Умумий ҳисобда бугунгача 458 нафар талабаликка даъвогарларнинг ҳужжатларини қабул қилиб олдик.

— Ўтган йилгига нисбатан олинадиган бўлса...

— Саволингизни тушундим. Ўтган йили 12 июль куни 403 нафар ёшдан ҳужжатларини олган эдик. Лекин ўртадаги фарқ билан мақтаниш фикридан йироқман. Бу йил институтимизга 200 нафар талаба қабул қилиниши керак. Шунга қарамасдан биз янада кўпроқ ҳужжат топширилишини кутган эдик. Чунки, институтимизнинг мавқеи, бугунги тутган ўрни ана шуни талаб қилади...

Дарвоқе, Самарқанд Давлат чет тиллари институтининг нафақат вилоятда, балки, республикада ўз ўрни, мавқеи бор. Ҳали иш бошлаганларининг иккинчи йили бўлаётганига қарамасдан, институт талабалари Республика миқёсидаги бир қатор олимпиада ва танловлар ғолиби бўлишди. Ўзларининг билимдонликлари, зукколиклари билан кўпларни ҳайратга солишди.

Нима учун, савол бердим ўзимга ўзим. Жавоб эса аниқ. Чунки бу ерда талабалар ҳам, домлалар ҳам, бугун кечагидан ўзгачароқ, яъни ёнироқ яшашга ҳаракат қиладилар.

Гули Чеҳра.

ТАЛАБАЛИККА ТАЛАБГОРЛАР, СИЗЛАР УЧУН!

АБИТУРИЕНТГА ЭСЛАТМА

(олий ўқув юртлари учун)

Абитуриент ўқув юртининг қабул комиссиясига, Ўзбекистон Республикасидаги ўқув юртларига 1996—97 йил қабул қоидалари асосида расмийлаштирилган, қуйидаги ҳужжатларини топширади.

— олий ўқув юрти ректори номига ариза;

— ўрта умумий таълим мактаби ёки ўрта махсус ўқув юртини тамомлаганлиги ҳақидаги ҳужжатнинг асл нусхаси (ўрта таълим ҳақида аттестат ёки диплом);

— 3х4 ўлчамли 6 та фотосурат;

— 086/У — шаклдаги тиббий маълумотнома;

— паспорт ва ҳарбий хизматга алоқадорлиги ҳақида ҳужжат (шахсан абитуриент томонидан кўрсатилади).

Ўзбекистон Республикаси ўқув юртларига талабаликка қабул қилиш тест синовлари асосида амалга оширилади.

Кундузги ва сиртқи таълим бўйича абитуриентларни тест синовларидан ўтказиш, ўқув юртларига қабул қилиш «НИЗОМ»ига асосан, тест синовлари ўзбек, қорақалпоқ (Қорақалпоғистон Республикаси учун) ва рус тилларида, Ўзбекистон ҳудудларининг барчасида Давлат тест маркази томонидан белгиланган бир кунда ва бир вақтда, яъни 1. 08.96 й. кундузги бўлимлар учун ва 10.08.96 й. сиртқи бўлимлар учун ўтказилади.

Тест синовлари ўтказиш арафасида ўқув юртларининг қабул комиссияларида абитуриентларнинг гуруҳлар бўйича руҳатлари, бу гуруҳларнинг корпуслар ва аудиториялар бўйича жойлашиш тартиби ва жойлаштириш чизмаси (схемаси) олдиндан эълон тахтасига илиб қўйилади. Абитуриентларга, ҳужжатларини топширганларидан сўнг, гуруҳ № и кўрсатилган рухсатнома ва титул варақаси берилади. Абитуриент чизмани диққат билан ўрганиб, тест синовлари учун зарур бўлган бинонинг номи (қаерда жойлашганлиги), аудитория номери, қайси қаватда эканлиги ва бошқа керакли маълумотларни эслаб қолиши шарт.

Тест синовлари ўтказиладиган куни, абитуриентларни бино ичкарисига киритиш эрталаб соат 7.30 дан бошланади ва 30 дақиқа давом этади. Кириш олдида абитуриентлар навбатчиларга рухсатнома, титул варақаси ва паспортини шахсан кўрсатиши шарт. Соат 8.00 дан сўнг кечикиб келганлар қандай сабаб бўлишидан қатъи назар тест синовлари ўтказилаётган хоналарга киритилмайдилар. 8.00 дан бошлаб абитуриентлар ўз гуруҳлари номери билан бир хил номерли аудиторияга кирадилар.

8.30 да аудиторияга киритиш тўхтатилади, аудиториялардаги столларнинг устида жавоблар варақасининг остига қўйиш учун картон қоғози қўйилган бўлади.

Тест синовлари бошланишидан олдин қуръа ташлаш бўйича танланган белгиланган жойларни эгаллаганингиздан сўнг сизларга ичига жавоблар варақаси солинган саволлар китоби тарқатилади. Сиз тўлдирган жавоблар варақаси, билимингизни баҳолашда асосий ҳужжат деб ҳисобланади. Уни тўлдиришда хатоликка йўл қўйманг!

Тест синовлари бошланишидан олдин ўз «Рухсатнома» ва «Титул варақаси»нинг тегишли жойларига кўк (ҳаворанг) пастали шарикли ручка билан сизга тарқатилган жавоблар варақасининг (4) блокидаги номерини кўчириб ёзинг. Титул варақасига жавоблар варақасининг номерини ёзмаган абитуриент тестга қатнашмаган деб топилади ва унинг шикояти инобатга олинмайди.

Жавоблар варақасидаги матнни синчиклаб ўрганиб чиққанингиздан сўнг, унинг мос блокларини тўлдиришга (титул варақасидан кўчирилади) ўтишингиз мумкин. Жавоблар варақасининг матнида келтирилган барча кўрсатмалар бажарилиши шарт.

Абитуриент томонидан белгиланган жавоблар варақаси оптик қурилмаларда ўқилади ва натижалари компьютерларда таҳлил қилинади, шу сабабдан қуйидаги талабларга қатъий риоя қилиш жуда муҳимдир:

1) ўқув юрти номи ва танланган ихтисослик абитуриентнинг дастхати билан жавоблар варақасининг (1) блокига тўлдирилади (фамилия, исм, отасининг исми ёзилмайди, имзо чекилмайди);

2) код билан вилоят, туман, шаҳар, шаҳар тумани, 1-ўқув юрти (мақсадли қабул билан кирувчилар эса 2-ўқув юрти устунини) ихтисослик ва мактаб номери, ижодий имтиҳон бали кўрсатилади — (2) га;

3) абитуриентга тушган вариант жавоблар варақасида кўрсатилади ва унга мос саволлар китобчаси берилади. Шунинг учун жавоблар варақасининг (3) блокига абитуриент томонидан ҳеч қандай белги ёки ёзув қўйилмайди, акс ҳолда абитуриентнинг тест натижалари бекор қилинади;

4) 4 блокдаги номер тагидаги доирачаларга ручка теккизманг;

5) жавобларни тўлдириш жараёнида (китобчадан жавоблар варақасига кўчириш) — саволлар блокларини (I—IX) чалкаштириб юборманг;

6) жавоблар варақасида керакли бўлган ёзувлар ва доирачаларни бўяш фақат кўк (ҳаворанг) пастали шарикли ручка воситасида бажарилиши керак, жавоблар варақасини ўқийдиган қурилманинг ўзига хос хусусиятларидан келиб чиқиб қалам ёки бошқа рангли ручка ишлатиш қатъиян ман қилинади. Бўяш доирачадан четга чиқмасдан ва барча доирачалар бир текисда (хиралиги бир хил бўлиши) бажарилиши лозим. Жавоблар варақасининг доирачаларини тўлдириш намунасига қаранг.

тўғри тўлдириш ● нотўғри тўлдириш ⊠ ⊙ ○ ⊘

Жавоблар варақасини ғижимлаш, четларини букиш, ҳар хил хираликда бўяш, турли белгилар қўйиш мутлақо мумкин эмас, чунки булар ЭҲМнинг оптик қурилмаларида ўқитилганда салбий натижаларга олиб келиши мумкин.

Бундан ташқари (1) блокнинг чап томонидаги ичига 1 рақами ёзилган доирачани қиз болалар кўк (ҳаворанг) пастали шарикли ручка билан бўяйди, ўғил болалар эса бўямайди. (2) блокдаги ичига 2 рақами ёзилган доирачани биринчи марта тест топшираётган абитуриентлар бўяйди, бошқалари эса бўямайди.

Ҳар бир абитуриент фақат битта олий ўқув юрти (ҳужжат топширган) кириш имтиҳони ва танловида иштирок этиши мумкин.

Жавоблар варақаси (2) — блокида ихтисослик коди, тегишли равишда керакли сонларни бўяш билан белгиланади. Бу ерда ихтисослик коди қуйидагича кўрсатилади. Масалан, жадвал бўйича «Математика» коди Х001,Х нинг ўрнига

ўзбек гуруҳлари учун	-1	(1001);
рус гуруҳлари учун	-2	(2001);
қорақалпоқ гуруҳлари учун	-3	(3001);

— муддатли ҳарбий хизматни тугатиб, ҳарбий қисмларнинг тавсияномаси билан келган:

ўзбек гуруҳлари учун	-4	(4001);
рус гуруҳлари учун	-5	(5001);
қорақалпоқ гуруҳлари учун	-6	(6001);

(Давоми 4-бетда)

ТАЛАБАЛИККА ТАЛАБГОРЛАР, СИЗЛАР УЧУН!

(Боши 2-3 бетларда)

Биринчи ўринда ижодий имтиҳон (ихтисослик бўйича) топшириши керак бўлган ихтисосликларга кирадиган абитуриентлар, жавоблар варақаси (2) блокининг мос жойида шу имтиҳондан олган балларини кўрсатадилар. Бунинг учун, (2) блокнинг катакчаларига қабул комиссияси томонидан титул варақасига қўйилган балл миқдори кўчирилади ва пастдаги мос доирачалар бўялади. Агарда абитуриент ижодий имтиҳондан 100 баллдан кам баҳо олган бўлса, колдаш (0) дан бошланади. Масалан, абитуриент 72 балл тўплади дейлик, ундай ҳолда ручка билан ижодий имтиҳон балини 072 деб колдаши керак. Бу ерда, хатоликка йўл қўймаслик, аниқ балл миқдорини кўрсатиш жуда муҳимдир. Агарда абитуриент атайлаб ёки беҳосдан балл миқдорини ўзгартирса ва қайдномаларни текшириш буни тасдиқласа, унинг тест бўйича олган барча натижалари, қандай юқори балл олган бўлишига қарамасдан бекор қилинади. Эслаб қолинг — 28 июлга қадар кирувчилар эътиборига ихтисослик бўйича ижодий имтиҳонлар натижалари қайдномалари осиб қўйилади.

о	7	2
●	о	о
о	о	о
о	о	●
о	о	о
о	о	о
о	о	о
о	о	о
о	о	о
о	●	о
о	о	о

Вариант саволлар китобчасининг муқовасида ва ҳар бир варағининг юқори қисмида кўрсатилган. Китобчадаги вариант номери билан жавоблар варақасида кўрсатилган вариантнинг номери бир хил бўлиши жуда муҳимдир, акс ҳолда тест натижаси бекор қилинади.

Саволлар китобчаси жавобларни белгилашдан аввал, ўзингиз ҳақингизда тегишли маълумотларни кўк (ҳаворанг) пастали шарикли ручка билан китобнинг муқовасига ёзинг. Ф. И. — Ш. , жавоблар варақаси № ва бошқалар аниқ, тоза ва саводли равишда қисқартиришларсиз кўрсатилиши шарт.

Китобчадаги ҳамма блокларда 36 тадан саволдан келтирилган, ҳар бир саволга 5 тадан (А,В,С,Д,Е) жавоблар берилган бўлиб улардан фақат битта тўғрисини абитуриент китобчада белгилаб, кейинчалик жавоблар варақасига ўтказиши керак.

Жавобларни танлаш учун 108 та саволга 3 соат вақт ажратилади. Берилган саволлар ҳар хил мураккаблик даражасига эга. Вақтингизни шундай тақсимлашингиз керакки, ҳамма саволларга жавоб топишга улгуринг. Саволларга жавоб танлашингизда, ишни нисбатан енгил саволлардан бошлаб, сўнгра мураккаброқ саволларга ўтишингизни тавсия қиламиз. Агарда бирон саволга жавоб беришда қийналиб қолсангиз, эътиборингизни фақат шу саволга қаратмасдан, бошқа саволларга жавоб излашга ўтишни ва барча топширишларни бажариб бўлганингиздан кейин бўш вақт қолса, яна шу саволга қайтишингиз мақсадга мувофиқ, деб ўйлаймиз.

Саволларга жавоб бериш тартиби — ихтиёрий, асосийси абитуриентларнинг танлаган жавобларини жавоблар варақасининг тегишли блокига чалкаштирмасдан кўчиришларидир, масалан, саволлар китобчасининг она тили ва адабиёти бўлимида танлаб олинган жавоблари, китобча устида ишлаш тугагач жавоблар варақасининг 1 блокига тартиб рақами қатъий риоя қилинган ҳолда кўчирилиши лозим.

Агар абитуриент битта саволга иккита ёки бир нечта жавобни белгиласа ушбу саволга баҳо берилмайди.

Жавобларни белгилашда жуда эҳтиёт бўлиб ишлаш керак, агар жавоблар варақасининг тагига картон қоғоз қўйилмаса, тешикча пайдо бўлишига ёки доирачанинг бузилишига олиб келади, бу эса чиқарилаётган натижага салбий таъсир этиши мумкин.

Тест саволлари Ўзбекистон Республикаси Халқ таълими вазирлиги томонидан тасдиқланган, амалда қўлланилаётган мактаб дастурлари асосида тузилади ва барча ўқув юртлари учун бир хилдир.

Давлат тест маркази

(Давоми бор)

ЎЗБЕКИСТОН ЛОЧИНЛАРИ

Қуйидаги ҳикоя барчага бирдек таниш бўлса керак. Чунки ҳаммамиз ҳам бир вақтлар болалик фаслининг ямяшил қир-адирларида оқ-яланг кезганмиз. Болаликнинг беғам, серорзу кунлари эса ҳамиша бир-бирига жуда ўхшаш бўлади.

... Кусаклари қийғос очилган кенг пахтазор. Офтоб кўкка қалаган — туш пайти. Белига этак боғлаб олган болалар эгатлар бўйлаб сочилган. Ҳамманинг нигоҳи пастда, лўппи-лўппи бўлиб очилган пахталарда. Шу вақт еру-кўкни ларзага солиб, самолёт учиб ўтади. Болалар ўзгача бир ҳайрат, ўзгача бир ҳавас билан унга тикиладилар. Бир зум борлиқни унутиб, кўк силкиб чопганча, ҳайқирадилар:

Самолёт-самолёт,
Қанотингни пастлаб ўт...

Шу лаҳза мурғак қалбларда бир ўй, бир орзу ниш уради: «Катта бўлсам мен ҳам учувчи бўламан!» Аммо...

Бугун ғурур билан баралла айтишимиз мумкинки, эркимиз ўз қўлимизда. Мустақилликка эришган Ўзбекистонимиз қисқа муддат ичида халқаро миқёсда ўз ўрнини топди, ўз мавқеига эга бўлди. Ҳукуматимиз раҳбари истиқлолнинг илк кунлариданоқ келажаги буюк мамлакатимиз тақдири мактаб партаparticularly ...

Бу юксак эътироф, ғамхўрлик бугун ўз мевасини бера бошлади.

Мустақиллик бошида бошқа соҳаларда бўлгани каби учувчиларимиз ҳаётида ҳам кутилмаган баъзи муаммолар пайдо бўлди. Бу табиий ҳол эди. Шу вақтгача ягона тармоқ асосида кадрлар тайёрланарди. Қолаверса, шиддат билан дунёга бўйлаётган Ўзбекистонимизнинг ҳаво йўллари мисли кўрилмаган даражада кенгайди. Ҳозир ҳаво йўлларимиз орқали жаҳоннинг 19 та мамлакатига қатнов йўлга қўйилди. Жумладан, Лондон, Нью-Йорк, Франкфурт, Истамбул, Карачи, Деҳли, Пекин каби йирик шаҳарларга йўловчиларимиз ҳеч бир машаққатсиз, тўғридан-тўғри «учиш» имконига эга бўлдилар.

— Юзага келиши мумкин бўлган муаммоларни олдиндан мулоҳаза қилиб, кераkли чора-тадбирларни белгилаб олганимиз жуда иш берди, — дейди «Ўзбекистон ҳаво йўллари» миллий авиакомпанияси кадрлар бошқармаси бошлиғи Михаил Чернишев. — Аввало МДҲга қарашли олий билим юртлари билан ўзаро ҳамкорлик ҳақида келишиб олдик. Ульяновск фуқаро авиацияси олий билим юрти, Киев фуқаро авиацияси халқаро университети, Украина Давлат учувчилар академияси ва бошқа олий махсус билим юртлари бизнинг синовларимиздан ўтган абитуриентларни шартнома асосида ўқитиш кафолатини олдилар.

Иқтисодиёт ва тараққиётга теран фикр билан ёндашиш Ўзбекистонда ҳам авиация олий билим юртини очишни тақозо этди. Авиакомпаниянинг ташаббуси билан Киев фуқаро авиацияси халқаро университети, миллий авиакомпания ўқув марказининг Тошкент авиация техникуми негизида 1995 йил июнида Ўзбекистон Республикаси Президентининг Фармонига биноан Тошкент Давлат авиация институти ташкил этилди. Эндиликда бу билим масканида механик-муҳандис ва муҳандис-иқтисодчи мутахассислиги бўйича кадрлар тайёрланади.

«Ўзбекистон ҳаво йўллари» миллий авиакомпанияси республикамиздаги яна бир қанча олий ва ўрта махсус билим юртлари билан ҳам ҳамкорликни яхши йўлга қўйган. Уларга Тошкент алоқа институти муҳандис-алоқачи, Тошкент радиотехника техникуми диспетчер кадрлар, Тошкент автомобиль йўллари қурилиши институти эса аэродромлар қурилиши мутахассис-муҳандислар етказиб беради. Аммо бир қатор мутахассислар бўйича кадрлар тайёрлаш учун ҳозирча бизда шарт-шароит етарли эмас.

— Бу йил ҳам МДҲ ҳудудидаги бир қатор олий билим юртларининг «Ҳаво транспортидан парвозда фойдаланиш», «Ҳаво ҳаракати бошқаруви», «Ҳаво кемалари навигацияси» каби ихтисосликлари бўйича қабул эълон қилганмиз, — деб аниқлик киритади суҳбатимизга «Ўзбекистон ҳаво йўллари» миллий авиакомпанияси кадрлар бошқармасининг етакчи мутахассиси Шавкат Икромов. — Фуқаро авиациясининг ушбу ўқув муассасаларига ўрта (тўлиқ) маълумотли, саломатлиги мустаҳкам, жисмоний тайёргарлик меъёрларини топширган, тиббий-учувчилар, экспорт комиссияси ва касбий-руҳий танловдан ўтган йигитлар - Ўзбекистон Республикаси фуқаролари қабул қилинади. Биз абитуриентларимиз қалбида Ватан парварлик туйғулари жўш уриб туришини истардик. Чунки авиакомпаниямиз ҳар бир талаба ўқиши учун жуда катта маблағ сарф қилади. Бу маблағ келажакда Ватанимизнинг истиқболига улкан ҳисса бўлиб қўшилса дейман...

Айни пайтда «Ўзбекистон ҳаво йўллари» миллий авиакомпанияси абитуриентларининг кириш имтиҳонлари бошланиш арафасида. Бу ердаги масъулиятли талаб ва синовлар келажакда Ўзбекистон лочинларининг парвози янада юксак бўлишидан дарак бермоқда.

Р. СИРОЖИДДИН,
«Туркистон» мухбири.

Ният — забт этишдир Олимп чўққисин

(Боши 1-бетда)

Хулоса эса шу, кураш осон бўлмайди. Ғалабанинг гарови ўз-ўзига ишонч ва дадилликдадир. Бунга эса спортчиларимиз қодир. Олимпиаданинг шиори «Citius, Altius, Fjrtius!», яъни яна ҳам баландроқ, яна ҳам кучлироқ, яна ҳам тезроқ демак. Ўзбекистоннинг етмиш беш Алпомишу Барчиойлари ана шу шиорга амал қилиб, икки ҳафта давомида мухлисларини ўз натижалари билан қувонтиришларига ишонамиз. Омад ёр бўлсин, юртдошлар!

***

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов юртимиз спортига улкан ҳисса қўшган бир гуруҳ спорт фахрийларига Атланта шаҳрига XXVI ёзги Олимпия ўйинларини томоша қилиш учун йўлланмалар топширди.

Булар орасида кўпкарра жаҳон чемпионлари, Олимпия ўйинлари совриндорлари бор. Биз ана шундай спорт қаҳрамонларининг бир гуруҳидан Олимпиада олдидан ўз фикр-мулоҳазаларини билдиришларини илтимос қилдик.

Равиля САЛИМОВА (кўпкарра жаҳон чемпиони, баскетбол):

— «Тўғриси, ҳозирги спортчиларга жуда-жуда ҳавасим келади. Улар жуда бахтли авлод. Мустақил мамлакат номидан биринчи бўлиб Олимпия ўйинларида қатнашиш ҳар кимга ҳам насиб этмайди. Худога шукрки, ана шундай даврларни бошимиздан кечиряпмиз.

Спортчиларга тилагим эса битта. Кураш осон бўлмайди. Фақат ўзига ишонган, майдонда дадил, тиришқоқлик билан ҳаракат қилгангагина омад ёр бўлади. Барча ғалабаларнинг гарови машаққатли меҳнат ва курашдир. Курашинг, ғалабага интилинг, марра сизники бўлади. Биз эса Америка ўйингоҳларидан то ҳар бир юртимиз хонадонида ойнаи жаҳондан туриб сизларни олқишлашга тайёрмиз.

Рифат РИСҚИЕВ (Олимпия ўйинлари кумуш медаль совриндори, жаҳон чемпиони, бокс):

— Мен собиқ Иттифоқ терма жамоаси номидан кўплаб мусобақаларда, Жаҳон, Европа биринчиликлари ва Олимпия ўйинларида иштирок этганман. Лекин барибир ўз Ватанинг номидан чиқиб иштирок этиш бошқача. Бунда Ўзбекистон номидан 75 киши Атлантада иштирок этяпти. Бунақаси барча Олимпиялардагиларни бирга қўшиб ҳисоблаганда ҳам бўлмаган.

Боксчи бўлганим учун, боксчиларга бир нарсани айтмоқчиман. Сизнинг рингга чиқиш салобатингизнинг ўзи рақибни ҳаяжонлантириши керак. Сиз агар ақл, оёқ ва қўллар ҳаракатини бир вақтда амалга ошира олсангизгина ғолиб чиқасиз. Ақл ва тана ҳаракатининг бирлиги бошқа спорт турларида ҳам ғалабанинг гарови бўла олади. Сиздан фақат шу талаб этилади. Биз эса қўлимиздан келганча Сизларни олқишлашга тайёрмиз.

Комил ЮСУПОВ (Жаҳон ва Европа мусобақалари ғолиби, самбо, дзюдо):

— «Президентимиз бизга Атлантага Олимпия ўйинларида иштирок этиш учун йўлланма топшираётганларида жуда-жуда ҳаяжонландим. Аввало шу кунларга етганимизга минг бор шукр айтаман. Спортчиларимизга қаранг, уларнинг кайфиятига, табассумига назар ташланг. Бу том маънода мустақиллик табассуми дейиш мумкин.

Спортчиларимиз юксак натижаларга қодир. Уларнинг ҳар бирига шоҳсупанинг юқорисидан туриб, ўз байроғига нигоҳ ташлаб, мадҳия садосини эшитиш насиб этсин. Шундан бошқа бахт бўлмаса керак.

***

Суратда: Олимпиячи Оксана ЧУСОВИТИНА.

ЎҚИШГА МАРҲАМАТ!

2-Тошкент Педагогика билим юрти 1996/97 ўқув йили кундузги бўлими учун қуйидаги мутахассисликлар бўйича

ҚАБУЛ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

0307 «Бошланғич синфларда ўқитиш»,

0308 «Мактабгача тарбия муассасаларида ўзбек, рус ва инглиз тилида машғулотлар олиб борувчи тарбиячи» мутахассисликлари.

Ўқиш жараёнида ҳар икки мутахассислик бўйича «Кичик ҳамшира» гувоҳномаси берилади.

Ҳужжатлар 20 июлгача қабул қилинади.

Ўқиш муддати

9 синф маълумотига эга бўлганлар учун 3 йилу 10 ой,

11 синф маълумотига эга бўлганлар учун 1 йилу 10 ой.

Манзилимиз: Муқимий—178,

Автобуслар: 77, 34, 13, трамвайлар: 9, 4, троллейбус: 12. «ОҚ ТЕПА» бекати.

ОЧИҚ ТИПДАГИ АКЦИОНЕРЛИК ЖАМИЯТИ

127-АВТОКОРХОНА

127-автокорхонанинг АЖ 01,01 96 йилга бўлган баланси

1. АСОСИЙ МАБЛАҒ ВА БОШҚА ОБОРОТДА БЎЛМАГАНЛАРИ

Асосий маблағ:	
дастлабки баҳоси	20237,8
износ	9362,3
Қолдиқ баҳоси	10875,5
Якунланмаган капитал маблағ киритиш	39028
Узоқ муддатли молиявий маблағ киритиш	120,6
1-бўлим бўйича натижа	11386,9

2. ЗАҲИРА ВА ҲАРАЖАТЛАР

Ишлаб чиқариш заҳираси	2607,9
Дастлабки баҳо	94,6
износ	47,3
Қолдиқ баҳоси	47,3
Якунланмаган ишлаб чиқариш	4173,0
2-бўлим натижалари	6828,2

3. ПУЛЛИК МАБЛАҒ, ҲИСОБ-КИТОБ ВА БОШҚА АКТИВЛАР

Дебиторлар билан ҳисоб-китоб:	
Иш, мол ва хизмат ҳақи учун	10743,4
олинган векселлар бўйича	50,0
Бюджет билан	552,6
ва бошқа дебиторлар билан	559,3
ҳисоб-китоб счёти (рақами)	0,1
3-бўлим натижалари	11905,4
Баланс	30120,5

1. ХУСУСИЙ МАБЛАҒ МАНБАЛАРИ

асосий фонд -уставний	12707,5
махсус хизматларидаги фондлар	909,0
1-бўлим натижалари	1361,5

2. УЗАЙТИРИЛГАН ПАССИВЛАР

Банкларнинг узоқ муддатли кредитлари	9,1
2-бўлим натижалари	9,1

3. ҲАРАЖАТЛАР ВА БОШҚА ПАССИВЛАР

Кредитлар билан ҳисоб-китоб	
мол, иш ва хизмат ҳақи учун	2793,3
меҳнат тўлови бўйича	454,5
ижтимоий суғурталаш ва таъминлаш	1019,8
бошқа кредиторлар билан	3682,7
бошқа қисқа муддатли пассивлар	8544,6
3-бўлим бўйича натижалар	16494,9
Баланс	30120,5

127-АТП акционерларнинг 1996 йилнинг 1-ярим йиллиги ишлар натижалари 1996 йилнинг 29 июлида соат 5.00 да ўтказилади.

Бизнинг манзилимиз: Тошкент-34, Красноярский кўчаси, 325.

127-АТП директори С. М. ТОИРОВ

БИЛДИРИШ

Тошкент шаҳар Бектемир туманидаги «Қаҳрамон» хусусий корхонаси тугатилади.

Даъволар эълон чиққан кундан бошлаб бир ой давомида қабул қилинади.

Бошловчилар учун сабоқлар

«Лотин ёзувини ўрганамиз»

БЕШИНЧИ САБОҚ. N, P, Q, R, S ҳарфлари.

Ўзбек тилида ҳозир ислоҳ қилиниб, лотин графикасига асосланган ёзувимизда бу ҳарфлар қуйидаги вазифаларни бажаради:

N ҳарфи пайдо бўлиш ўрнига кўра портловчи, айтилиш усулларига кўра бурун, тил олди ва жарангли товушдир. Бу товушнинг қуйидаги фазилатлари бор. У талаффузда кўп ўринларда ўзи билан ёндош келган сўзларда М товушига жой беради: N//М бўлади. Мисоллар: танбур//тамбур—tanbur, минбар//мимбар—minbar, ўн беш//ўм беш—on besh, шанба//шамба—shanba.

Шунингдек, N билан тугаган сўз жўналиш келишиги—га қўшимчасини олган пайтларда, бу товуш сонор нг (Nq) га жой беради: сенга//сенга—senga>sengga, хотинга//хотинга—hotinga, Андижонга//Анжонга—Andijonga каби.

N ҳарфи рус ёзувидаги, яъни крилдаги Н ҳарфи бажарадиган вазифаларда келади. Масалан: Носир—Nosir, тандир—tandir, банда—banda, тошдан—toshdan, Тошкент—Toshkent, Озорбайжон—Ozorbayjon.

Бу ҳарф ифодада ягона шаклда келса-да, талаффузда сўзларнинг боши, ўртаси ва охирида баъзи позицион ўзгаришларга юз тутса ҳам бир хил N билан ёзилади ва фаол келади:

Сўз бошида: Нусрат—Nusrat, нигоҳ—nigoh, номер—nomer каби.

Сўз ўртасида: жаноб-janob, Жануб—Janub, жанжал-janjal.

Сўз охирида: дин—din, Самарқанд—Samarqand, Ойхон—Oyhon.

Р ҳарфи ҳам айтилишига кўра портловчи, шовқин беради; лаб товуши, жаранг бермайди. Бу товуш криллдаги П товуши бажарган вазифада келади. Унинг ёзувдаги босма катта кўриниши Р, кичик нусхаси р ва ёзувдаги катта кўриниши Р ва кичик ифодаси р дир.

Р товуши бир хил шаклда ифода берса-да, талаффузда баъзан русчадаги Ф товушига мойилроқ бўлади. Бу ходиса қуйидаги сўзлар таркибида келади: тупирмоқ сўзи узак ҳолида қолганда: туп эмас, туф, айтилади.

Баъзи шеваларда сўз бошида (Фориш шеваси) Р товуши Б тарзида келади: пичоқ//бичоқ—pichoq, пичмоқ//бичмоқ—bichmoq сингари.

Р товуши ҳам сўзларнинг барча бўғинларида, сўз боши, ўртаси ва охирида фаол кела олади:

Сўз бошида: Париж—Parij, Пушкин—Pushkin, план—plan, попук—popuk, пир—pir, Пунган—Pungan, пастламоқ—pastlamoq каби.

Сўз ўртасида: сапчимоқ—sapchimoq, тапир-тупир—tapir-tupir каби.

Сўз охирида: тап-туп—tap-tup, сурп—surp, турип—turip.

Р ҳарфи иштирокидаги сўзлар бирикмасидан иборат бўлган гаплар лотин ёзуви бўйича қуйидагича ифода этилади: pahta planini nisbatan pasaytirmoq payiga tushdik. Sel olgan partob yerklar qayta chopildi, orniga supurgi ekildi.

Q ҳарфи рус ёзуви асосидаги Қ ни билдиради. Бу товуш чуқур тил орқа портловчи товушдир. Талаффузда бу товуш жаранг бермайди; қоп—qop, қамиш—qamish, тоққа—toqqa, сақич—saqich, фақир—faqir каби.

Оғзаки сўзлашувда Q товуши кўп ўринларда рус ёзувидаги Х га мойилликда бўлади: тиқ//тих—tiq, қирқ сўм//қирх сўм—qirq som.

Бу ҳарфнинг босмада катта кўриниши Q, кичик кўриниш q шаклида, ёзмада катта кўриниши Q ва кичик нусхаси q шаклида олинган.

Q товуш сўз боши, ўртаси ва охирида фаол кела олади:

Сўз бошида: қимрон—qimron, қипчоқ—qipchoq, қурум—qurum каби.

Сўз ўртасида: бақир—baqir, топқир—topqir, чопқир—chopqir.

Сўз охирида: суқ—suq, қуруқ—quruq, тарақ-туруқ—taraq-turuq.

Ҳозирги имлодаги ушбу матнни лотинга ағдариб кўчиринг:

«Шоир Усмон Носир «Ёш ленинчи» газетасида 1935—1937 йилларда фаолият кўрсатган ва адабиёт, маданият ва ахлоқ бўлимини бошқарган.

Шоир иш жараёнида газета атрофига даврнинг йирик ёзувчи ва фан арбобларини, санъат ва жамоат ходимларини тўплаган ва бу билан унинг савиясини кўтарган эди. Шоир ва ёзувчиляр ҳамда бошқа зиёлилардан Ҳамид Олимжон, Уйғун, Ғафур Ғулом, Тошпўлат Саъдий, Абдулҳамид Мажидий, Ботир, Хосият Тиллахон қизи, Маннон Уйғур, Зиё Саид, Абдулла Карим, Қурбон Берегин каби халқимизнинг азиз фарзандларининг айрим пухта асарлари шу улуғ шоир ва катта журналист Усмон Носир бўлими орқали дунё юзини кўрган эди».

R ҳарфи ҳозирги ёзувдаги русча Р ни билдиради. Унинг фазилати қуйидагича: овознинг иштирокига кўра бурун товуши. Айтилиши жиҳатидан сирғалувчи. Тил олди, жарангли.

R нинг лотиндаги босма кичик нусхаси r, ёзмадаги бош ҳарф кўриниши R ва кичик кўриниши r шаклида берилган: Россия—Rossiya, Рустам—Rustam, парча—parcha, улар—ular, камтар—kamtar, эҳром—ehrom каби.

R товуши сўз боши, ўртаси ва охирида келиб, ўзининг титроқли ҳолатини сақлайди. Баъзи шеваларда сўз ўртасида тушиб қолса, айрим шеваларда сўз охири қўшимчалари тугалланмасида ҳам бутунлай тушади: ўтто—ўртоқ ortoq (Наманган шеваси), ойимла—ойимлар—oyimla,Ойла—Ойлар—Oylar, ишчила—ишчилар—ishchilar, далала—далалар—dalalar (Тошкент шеваси) кабилар.

Лекин адабий тилда R бир хил шаклда ифода этилади. Сўз узак-негизларида тугалланма R бўлса, бу товуш тўла сақланади ва талаффуз этилади:

Сўз бошида келганда: Равшанбек—Ravshanbek, рухсат—ruhcat, раҳмат—rahmat, рухсор—ruhsor, редакция—redaktsiya, раҳбар—rahbar.

Сўз ўртасида: барака—baraka, барбод—barbod, биров—birov.

Сўз охирида: қор—qor, бор—bor, Шокир—Shokir, Бобур—Bobur.

Ушбу матнни лотин ёзувида кўчиринг:

«Коллективлаштириш душманлари—қулоқлар жумҳуриятнинг барча қишлоқларида жамоат жойлари, ўз мулкларигача ўт қўюшиб, айрим актипларни ўлдиришмақдалар.

Куни кеча, яъни 29 мартда долада табелчилиқ қилаётган кўмсўмул аъзоси Ражаббойни олдаб, катта сув бўйига олиб боришиб, сувга чўктирғонлар. Бу қотиллик Гурлан қишлоғида содир бўлди.» («Ёш ленинчи», Кўмсўмуллар, эҳтиёт бўлинг», хабари, 1932 йил, 11 май).

S ҳарфи пайдо бўлиш ўрнига кўра тил олди, айтилишига кўра сирғалувчи, жарангсиз, шовқинли ундош товушдир.

Бу ҳарф ҳозирги русча ёзувимиздаги С ни билдириб, босма ёзувда мавкур шаклда, кичик босма ёзувда s кўринишда келади. Ёзувдаги шакли бош ҳарф ҳолатида S ва кичик кўриниши s шаклида берилади: Собир—Sobir, Сирдарё—Sirdaryo, саҳна—sahna, босим—bosim, бас—bas каби.

Бу товуш сўз боши, ўртаси ва охирида кела олади:

Сўз бошида: сафар—safar, Сиддиқ—Siddiq, сафсар—safsar, садр—sadr, саф—saf, сиёсий—siyosiy, сархуш—sarhuch каби.

Сўз ўртасида: иссиқ—issiq, Исмат—Ismat, Босфор—Bosfor.

Сўз охирида: тус—tus, товус—tovus, қавс—qavs, қасос—qasos.

Ҳайдарали Узоқов.

Муассис:
ЎЗБЕКИСТОН ЁШЛАРИНИНГ «КАМОЛОТ» ЖАМҒАРМАСИ
Ҳомий:
ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ «МАТБУОТ ТАРҚАТИШ УЮШМАСИ» АССОЦИАЦИЯСИ

Бош муҳаррир
Абдуқодир НИЁЗОВ

ТАҲРИРИЯТ:
Қабулхона — 36-56-58; хатлар бўлими — 36-54-65; тижорат бўлими — 33-79-69, 36-58-48; ижодкор ёшлар 36-57-52; котибият — 36-55-96.

МАНЗИЛИМИЗ:
700083 Тошкент Матбуотчилар кўчаси, 32—уй
Нашр кўрсаткичи 64607

Муаллифлар фикри таҳририят нуқтаи назаридан фарқланиши мумкин.

Реклама ва эълонлар учун тел.: 33-95-97, 33-79-69

Рўйхатдан ўтиш тартиби № 00012
«Шарқ» нашриёт-матбаа концерни босмахонаси

Буюртма Г. —— 0370
Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41

Ҳажми —— 2 табоқ. Тираж — 8793.
Газета IBM компьютерида терилди ва саҳифаланди.

Офсет усулида босилган. Қоғоз бичими А-2
Босишга топшириш вақти ——21.00

1 2 3 4 5 6